

POROČILO O PODALJŠANJU AKREDITACIJ ŠTUDIJSKIH PROGRAMOV

Vlagatelj: **Univerza v Ljubljani**, Kongresni trg 12, 1000 Ljubljana

Študijski programi druge stopnje Fakultete za družbene vede Univerze v Ljubljani:

»Analiza evropske socialne politike«, »Diplomacija«, »Družboslovna informatika«,
»Etnične študije«, »Evropske študije«, »Kulturologija – kulturne in religijske študije«,
»Mediji in pravo«, »Mednarodni odnosi«, »Novinarske študije«, »Obramboslovje«,
»Odnosi z javnostmi«, »Politologija – balkanske študije«, »Politologija – politična teorija«,
»Strateško tržno komuniciranje«, »Svetovne študije«,
»Upravljanje javnih in neprofitnih organizacij« in »Varnostne vede«
(mag./ll.)

Datum obiska: **3. do 6. marec 2015**

Svet Nacionalne agencije Republike Slovenije za kakovost v visokem šolstvu je dne 18. 12. 2014 (nadomestna člana: 15. 1. 2015 in 19. 2. 2015) imenoval **skupino strokovnjakov** za presojo v postopku podaljšanja akreditacije študijskega programa, v sestavi:

predsednik: doc. dr. Peter Purg, Visoka šola za umetnost, Univerza v Novi Gorici,
član: doc. dr. Bogomir Mihevc, upokojen,
član: dr. Kenton Lewis, MBE, Kenton Lewis Associates,
član: Anthony Fisher Camilleri, ISO International Organization for Standardization, član
članica: Ana Pleško, članica študentka

Predstavnika agencije sta bila: Gregor Rebernik in Tatjana Horvat

Podpis predsednika skupine strokovnjakov: _____
Datum oddaje skupnega poročila agenciji:

Opombe agencije:

UVOD

Skupina strokovnjakov je sklep o imenovanju in gradivo za presojo prejela 16. 1. 2015. Obisk zavoda je bil opravljen med 3. in 6. marcem 2015 in je potekal po urniku, ki je bil usklajen z vodstvom visokošolskega zavoda. Skupina strokovnjakov je na pripravljalnem sestanku, ki je potekal dne 17. 2. 2015, uskladila vsebinska in organizacijska izhodišča za evalvacijski obisk.

Pregledano gradivo je vsebovalo dokumente, ki so predvideni v Merilih za akreditacijo in zunanjo evalvacijo visokošolskih zavodov in študijskih programov (v nadaljevanju: Merila za akreditacijo). Skupina strokovnjakov je z elektronsko komunikacijo in pripravljalnem sestankom izvedla priprave na obisk in kasneje pripravila skupno poročilo o podaljšanju akreditacije študijskih programov.

V razgovorih na obisku so sodelovali:

- vodstvo fakultete (dekan, prodekani, tajnik, predsednica komisije za kakovost),
- člani Komisije za samoocenjevanje kakovosti in Komisije za akreditacijo in razvoj študijskih programov,
- skrbniki presojanih programov,
- učitelji presojanih programov,- študenti presojanih programov,
- študenti funkcionarj-predstavniki delodajalcev in diplomantov presojanih programov
- predstavniki strokovnih služb zavoda,
- predstavniki Komisije za študijske zadeve, Komisije za učbenike, Habilitacijske komisije, Komisije za varstvo pravic delavcev, Disciplinske komisije, Komisije za spremembo pravil in Komisije za etiko.

Skupini strokovnjakov so bili zagotovljeni odlični pogoji za delo. Omogočen ji je bil vpogled v ključne dejavnosti fakultete in vso potrebno dokumentacijo. Organiziran je bil ogled prostorov fakultete. Omogočen je bil tudi dostop do intranetnih strani fakultete in spletnih učilnic.

Na podlagi vseh predloženih dokumentov in informacij, pridobljenih v razgovorih z izbranimi skupinami izpraševancev, je skupina strokovnjakov oblikovala sklepne ugotovitve, ki jih je ob koncu obiska predstavila vsem zainteresiranim deležnikom.

Večina pogovorov je potekala v angleškem jeziku. Pri celotnem poteku evalvacijskega obiska je bil prisoten tolmač.

Vlagatelj (UL FDV) je 15.6.2015 poslal odgovor na predlog poročila (poslan dne 15.5.2015) s 13 pripombami na splošni del poročila in pripombami ter pojasnili, ki so jih pripravili skrbniki desetih programov. Skupina je nekatere navedbe v odgovoru upoštevala pri pripravi pričujočega končnega poročila. Nekatera pomembnejša dodatna pojasnila vlagatelja oz. fakultete smo v besedilu poročila navedli v OPOMBAH. Poudarjamo pa, da omenjenih naknadnih ukrepov ter strategij (izvedenih po obisku skupine) skupina ni mogla preveriti, pregledati njihovega dejanskega formalnega statusa, oziroma potrditi njihovega učinka.

Kazalo vsebine:

1. ORGANIZACIJA IN IZVEDBA IZOBRAŽEVANJA – SKUPNE UGOTOVITVE	ZA VSE PROGRAME OZ.	
NA RAVNI PROGRAMSKEGA USKLAJEVANJA IN NAČRTOVANJA		3
1. 1. ORGANIZACIJA IN IZVEDBA IZOBRAŽEVANJA ŠTUDIJSKEGA PROGRAMA	DRUGE STOPNJE	
ANALIZA EVROPSKE SOCIALNE POLITIKE		8
1. 3. ORGANIZACIJA IN IZVEDBA IZOBRAŽEVANJA ŠTUDIJSKEGA PROGRAMA	DRUGE STOPNJE	
DRUŽBOSLOVNA INFORMATIKA		11
1. 4. ORGANIZACIJA IN IZVEDBA IZOBRAŽEVANJA ŠTUDIJSKEGA PROGRAMA	DRUGE STOPNJE	
ETNIČNE ŠTUDIJE		14
1. 5. ORGANIZACIJA IN IZVEDBA IZOBRAŽEVANJA ŠTUDIJSKEGA PROGRAMA	DRUGE STOPNJE	
EVROPSKE ŠTUDIJE		15
1. 6. ORGANIZACIJA IN IZVEDBA IZOBRAŽEVANJA ŠTUDIJSKEGA PROGRAMA	DRUGE STOPNJE	
KULTUROLOGIJA – KULTURNE IN RELIGIJSKE ŠTUDIJE		17
1. 7. ORGANIZACIJA IN IZVEDBA IZOBRAŽEVANJA ŠTUDIJSKEGA PROGRAMA	DRUGE STOPNJE	
MEDIJI IN PRAVO		19
1. 8. ORGANIZACIJA IN IZVEDBA IZOBRAŽEVANJA ŠTUDIJSKEGA PROGRAMA	DRUGE STOPNJE	
MEDNARODNI ODNOSI		20
1. 9. ORGANIZACIJA IN IZVEDBA IZOBRAŽEVANJA ŠTUDIJSKEGA PROGRAMA	DRUGE STOPNJE	
NOVINARSKE ŠTUDIJE		22
1. 10. ORGANIZACIJA IN IZVEDBA IZOBRAŽEVANJA ŠTUDIJSKEGA PROGRAMA	DRUGE STOPNJE	
OBRAMBOSLOVJE		24
1. 11. ORGANIZACIJA IN IZVEDBA IZOBRAŽEVANJA ŠTUDIJSKEGA PROGRAMA	DRUGE STOPNJE	
ODNOSI Z JAVNOSTMI		26
1. 13. ORGANIZACIJA IN IZVEDBA IZOBRAŽEVANJA ŠTUDIJSKEGA PROGRAMA	DRUGE STOPNJE	
POLITOLOGIJA – POLITIČNA TEORIJA		28
1. 14. ORGANIZACIJA IN IZVEDBA IZOBRAŽEVANJA ŠTUDIJSKEGA PROGRAMA	DRUGE STOPNJE	
STRATEŠKO TRŽNO KOMUNICIRANJE		30
1. 15. ORGANIZACIJA IN IZVEDBA IZOBRAŽEVANJA ŠTUDIJSKEGA PROGRAMA	DRUGE STOPNJE	
SVETOVNE ŠTUDIJE		32
1. 16. ORGANIZACIJA IN IZVEDBA IZOBRAŽEVANJA ŠTUDIJSKEGA PROGRAMA	DRUGE STOPNJE	
UPRAVLJANJE JAVNIH IN NEPROFITNIH ORGANIZACIJ		34
1. 17. ORGANIZACIJA IN IZVEDBA IZOBRAŽEVANJA ŠTUDIJSKEGA PROGRAMA	DRUGE STOPNJE	
VARNOSTNE ŠTUDIJE		35
2. VPETOST V OKOLJE		36
3. DELOVANJE VISOKOŠOLSKEGA ZAVODA		39
4. KADRI		44
5. ŠTUDENTI		46
6. MATERIALNE RAZMERE		49
7. ZAGOTAVLJANJE KAKOVOSTI		52
POVZETEK		56

1. ORGANIZACIJA IN IZVEDBA IZOBRAŽEVANJA – SKUPNE UGOTOVITVE ZA VSE PROGRAME OZ. NA RAVNI PROGRAMSKEGA USKLAJEVANJA IN NAČRTOVANJA

Ugotovljeno dejansko stanje

- **Izpolnjevanje meril za akreditacijo**

POSEBNA OPOMBA:

Ker zakonodaja ne predvideva podaljšane akreditacije programov, ki se v času obiska skupine strokovnjakov ne izvajajo, ali se nikoli niso izvajali, skupina strokovnjakov ni mogla v celoti oceniti teh programov glede na vse elemente akreditacijskih meril. Skupina je kljub temu ugotovila vrsto morebitnih prednosti za vse programe, ki so bili predloženi v akreditacijo. Podala je tudi tako specifična kot tudi splošna priporočila, skladno z razpoložljivimi podatki (programi, ki se trenutno ne izvajajo, niso predložili posameznih dokumentov oziroma zagotovili posameznih skupin sogovornikov ob obisku).

Priporočene alternativne rešitve (v zgoraj omenjenih primerih programov, ki se ne izvajajo) ne pomenijo, da skupina predlaga Svetu NAKVIS, naj ne odobri podaljšanja akreditacije za posamezni program. Za te programe so ob specifičnih in splošnih priporočilih podane tudi posamezne analize ugotovitev v ustrezno omejenem obsegu, na podlagi podatkov oziroma sogovornikov, ki so bili na voljo.

- **Analiza ugotovitev**

1.1. **Neizvajani programi** nimajo specifičnih samoevalvacijskih poročil, vendar kljub temu podajajo zahtevo po reakreditaciji programa (zaradi domnevnih potreb potencialnih študentov in obstoječega kakovostnega raziskovanja na instituciji). Gre za programe:

- **Analiza evropske socialne politike;**
- **Diplomacija** (edini neizvajan program, ki je predstavil prepričljivo količino podatkov in intervjuvancev, kar je omogočilo evalvacijo programa, vključujoč njegove študente, diplomante in delodajalce – več v programsko-specifični evalvaciji spodaj);
- **Etnične študije;**
- **Mediji in pravo** (ugotavljamo odsotnost eksplicitne posebne zahteve po reakreditaciji v dokumentaciji, kakor je bilo sicer navedeno pri ostalih programih v dokumentih »Analiza delovanja programa«);
- **Odnosi z javnostmi;**
- **Politologija – balkanske študije;**
- **Svetovne študije** (brez priloženega dokumenta »Analiza delovanja programa«, kakor je bilo sicer navedeno pri ostalih programih);
- **Upravljanje javnih in neprofitnih organizacij** (več podrobnosti spodaj);
- **Varnostne študije.**

Ustna argumentacija za ohranitev akreditacije neizvajanih programov je bila konsistentna z argumentacijo, ki je bila dostopna v dokumentih »Analiza delovanja programa«; ti so bili na voljo za večino programov, glej zgoraj.

Posebna opomba:

Evropske študije se izvajajo v št. I. 2014/15, potem ko se program ni izvajal štiri leta. To pomeni, da ni na voljo nobenih analitičnih podatkov, tudi informacij od maloštevilnih intervjuvancev je bilo malo (več spodaj).

1.2. Za **izvajane programe** v dokumentaciji predstavljeni pogovori koordinatorjev s študenti, ugotovitve v zapisnikih Komisije za samoocenjevanje kakovosti (v nadaljevanju: KSK) in naša analiza omogočajo naslednje ugotovitve:

Mednarodni odnosi izkazujejo razmeroma robusten notranji sistem zagotavljanja kakovosti, delno formaliziran v okviru, ki ga dovoljuje okvir zagotavljanja kakovosti na instituciji. Njihova analiza neposredno odraža strukturni okvir NAKVIS-a. Potrjeno v intervjujih na obisku.

Novinarske študije so v dobrem kontaktu s študenti, se zavedajo njihovih specifičnih potreb, vezanih na program (poleg generičnih potreb, glej spodaj v poglavju 5.), zmanjšali so število vpisnih mest s 35 na 25, nekatere predmete so preimenovali. Katedra je izvedla neformalne pogovore, vendar brez zapisnika oz. drugih dokazov. Potrjeno v intervjujih na obisku.

V primeru programa **Strateško tržno komuniciranje** je iz dokumentacije mogoče razbrati, da se izvajajo vsakoletni pogovori (imenovane »klavzure«), kar pa v samih intervjujih niso potrdili ne učitelji ne študenti. Analiza je pokazala elementarno obravnavo vseh področij zagotavljanja kakovosti, vendar na ravni dokumentacije ni dokazov o formalno zaprti zanki kakovosti (v intervjujih se je pokazalo dokaj učinkovito delovanje zaprte zanke zagotavljanja kakovosti na neformalni ravni). Študenti imajo občutek, da se program ves čas izboljšuje in posodablja, čeprav ob tem niso ponudili oprijemljivih argumentov ali primerov.

Pri programu **Družboslovna informatika** obstajajo dokazi o dobro delujočem sistemu notranjega strateškega načrtovanja, ki je povezano z delodajalci in usmerjeno v povečevanje deleža zaposljivosti. Izvedeni so bili pogovori s petimi študenti, pridobljeni podatki podrobno analizirani, akcijski načrt pa delno izdelan. Gre za edini program, ki je podal oprijemljive dokaze o izvedbi sestankov na temo zagotavljanja kakovosti, čeprav je šlo za pretežno neformalna srečanja. Iz pogovorov je bilo mogoče razbrati, da je zanka kakovosti zelo učinkovito zaprta vsaj na neformalni ravni, kar so potrdili vsi deležniki v intervjujih ob obisku.

Kulturologija v pisni zabeležki pogovora z enim samim študentom (kot je prikazano v priloženi dokumentaciji, skupina strokovnjakov je sicer intervjuvala 3) ugotavlja da seminarske naloge in izpiti preveč obremenjujejo študente; očitno odpor do formalnega sistema zagotavljanja kakovosti, čeprav skrbijo za nekaj neformalnih protokolov. Intervjuji ob obisku so pokazali obstoj izjemno koherentne akademske skupnosti in dokaj zaprto zanko kakovosti v vsakodnevni praksi, zahvaljujoč tesnem stiku med študenti in učitelji.

Obramboslovje (samo pisni kontakt, le 2 respondenta glede na dokumentacijo; skupina je kasneje intervjuvala 3) je kot pomanjkljivost v dokumentaciji izpostavila, da je v učnih načrtih za prvostopenjske programe navedeno *ex catedra* poučevanje in ponavljajoča se vsebina ter da ni dokazov o zaprti zanki kakovosti; študenti so potrdili neformalni odziv; zmanjšali so število vpisnih mest s 35 na 25. Intervjuji na obisku so pokazali precejšnje zadovoljstvo med učitelji in študenti in neformalno zaprto zanko kakovosti.

Politologija – politična teorija, težava z magistrsko nalogo, pogovori učiteljev s študenti na »klavzurah« se redno organizirajo (brez dokazov v dokumentih, vendar potrjeno na samih pogovorih). Analiza je pokazala primerno neformalno obravnavo vseh področij zagotavljanja kakovosti, vendar brez dokazov o zaprti zanki kakovosti.

Upravljanje javnih in neprofitnih organizacij v dokumentaciji izkazuje dokaj pozitivne odzive; izpostavljena je le majhna težava v zvezi z veččinami prezentacije seminarskih nalog; trenutno se program ne izvaja, tako da ni povsem jasno, od kod izhajajo podatki od KSK o neformalnih pogovorih.

Za ostale programe ni bilo priloženih dokazov v obliki dokumentacije. Več podatkov je na voljo v specifičnih programskih analizah spodaj, iz katerih izhajajo tudi posamezna priporočila.

1.3. Očitno obstaja generalni problem lasten vsem programom glede **trajanja postopka izdelave magistrske naloge, kar se kaže v** nizki stopnji diplomiranja.

Vzrok je v visoki stopnji zavrnitev dispozicij komisije za magistrski študij, nestabilnega mentoriranja ali tutorstva, visoke letne obremenitve v enem letu študija, in potreb študentov, da zadržijo svoj status (socialna korist). Dva programa sta bila izjema v tem pogledu (**Strateško tržno komuniciranje in Družboslovna informatika**).

1.4. Nadaljnji **transverzalni problemi** na tem področju, ki jih ugotavljamo pri vseh programih:

- Preobremenjenost študentov s seminarskimi **nalogami in tradicionalnimi metodami** poučevanja; uporabljenih je malo interaktivnih metod

OPOMBA: V **odzivu na prelim. poročilo** z dne 15.6.2015 (točka 1.) vlagatelj opozarja, da je preobremenjenost v tem kontekstu lahko napačno interpretirana s strani študentov, ki da ne sprejemajo višje zahtevnosti tovrstnega dela na podiplomski ravni; navajajo, da znotraj programov poteka posebna koordinacija za uravnotežanje oz. uravnavanje teh obremenitev..

- Prevelika obremenitev za **enoletni študij** v 4+1 sistemu. Vse kontaktne ure so izpolnjene v enem semestru. OPOMBA: V **odzivu na prelim. poročilo** z dne 15.6.2015 vlagatelj za program Družb. inf. Dodaja, da za ta program to ne drži, saj se vsaj četrtnina kontaktnih ur opravi v drugem semestru. Skupina je sicer na različnih programih zaznala različne manjše neskladnosti obremenitev (navedeno po posamezno analizo).

- Premalo kontakta s **prakso** in svetom potencialnih delodajalcev.

- Premalo **praktičnih primerov** in pridobivanja praktičnih veščin.

- Potreba po **kontaktni z dejanskimi odločevalci**, evropskimi institucijami, nevladnimi organizacijami itn.;

- Potreba po bolj tesnem **mentoriranju/tutorstvu**, še posebej usmerjenem k zaposlitvi. (OPOMBA: : V odzivu na prelim. poročilo z dne 15.6.2015 (točka 2.) vlagatelj dodaja, da so na majski seji sprejeli ukrepe za

povečevanje aplikativnosti magistrskih del in tesnejšem vključevanju zunanjih mentorjev v mentoriranje zaključnih nalog.; v programu Družb. inf. Opozarjajo na donro prakso »sejem mentorjev«, ko so lahko študenti v neformalnem vzdušju razpravljali s potencialnimi mentorji.)

1.5. Strategija fakultete:

Odgovor zavoda na prejšnje poročilo s strani NAKVIS je bil dokument Strategija FDV, povezan z Matriko kakovosti, ki pa ne prikazuje operativne povezave zanke kakovosti z dokazi »kdo-kaj-kdaj«. Trenutno je v pripravi nova strategija 2015-2020 (skupini je bil predstavljen osnutek ob obisku), ki pa še vedno ne vsebuje dokazov o popolnoma zaprti zanki kakovosti. (Več o tem v poglavju področja 7 spodaj).

OPOMBA: V **svojem odzivu na preliminarno poročilo** (15.6.2016) je fakulteta sporočila, da bila strategija (maja 2015) spejeta in je dostopna na www.fdv.uni-lj.si/o-fdv/katalog-izj/splošni-podatki-o-zavodu -

1.6. Za **kakovost kadrov** glej področje 5 spodaj, kot tudi posamezne programske analize 17 programov spodaj, kot podpoglavja področja 1.

1.7. Študentske ankete in spreminjanje študijskih programov

Zadnje Skupno poročilo o anketah 2013/14 (10 strani) na ravni celotne institucije, ki primerja vse implementirane programe, kaže na dve problematični zadevi:

Deviacije glede na študentsko anketo: Novinarske študije so pokazale neujemanje v obremenitvi (ocena 2.7 / 5). Ocena pod 3.25 nakazuje na »veliko prostora za izboljšanje«, glede na samoevalvacijsko poročilo fakultete .

Ob obisku v razgovorih s študenti je bilo potrjeno, da se vodstvo in učitelji zavedajo težave in da so bili sprejeti ukrepi, da se zmanjša neujemanje na ravni kurikuluma in implementacije.

Opaziti je, da za leto 2013/14 med dokumenti ni bilo na voljo tudi bolj podrobnega in analitičnega letnega samoevalvacijskega poročila fakultete (kot za leto 2012 in 2013, okoli 40 strani). Na pogovorih v času obiska učitelji in študenti niso poznali tega poročila.

OPOMBA: V svojem **odzivu na prelimin. poročilo** (15.6.2015, tč. 4) je vlagatelj opozoril, da je bilo med dokumenti priloženimi vlogi tudi dokument FDV: »Letno poročilo 2014. Poslovno poročilo s poročilom o kakovosti (osnutek 27.1.2015)«. To poročilo je bilo obravnavano na kolegiju vodstva, komisiji za študijske zadeve in senatu ter posredovano skrbnikom študijskih programov. (Več o tem v poglavju 7.)

Za nekatere programe so koordinatorji programov predstavili krajša poročila (Analiza izsledkov anket) o rezultatih anketiranja, ki so glede na razpon segali od razmeroma podrobnih dvostranskih poročil (samo **Mednarodni odnosi**) do v večini polovice strani dolgih nestrukturiranih komentarjev (**Novinarske študije, Evropske študije, Odnosi z javnostmi**); nekateri programi pa celo niso priložili nikakršne analize (**Kulturne študije**, čeprav je bil program redno izvajan).

Analize anket za **neizvajane programov** v večini navajajo, da je bilo ankete zaradi majhnega števila študentov nemogoče izvesti.

Odgovori koordinatorjev programov nakazujejo na alternativne ukrepe, ki so bili sprejeti (v večini neformalne pogovore s skupinami študentov, s katerimi se odzivajo na najbolj pomembna neujemanja ali nezadovoljstva).

Spremembe v študijskih programih so formalno zabeležene in dokazane (kar sta potrdila oba senata), ne obstajajo pa konkretni dokazi o natančnem protokolu sprejemanja teh sprememb, niti se predlagane spremembe ne predstavijo študentom in preverjajo pri diplomantih, delodajalcih, itn. (glej področje 2).

OPOMBA: V **odzivu na prelim. poročilo** z dne 15.6.2015 (točka 5.) vlagatelj izraža nestrinjanje s to ugotovitvijo in pojasni, da so njihove prakse izvajane v skladu z vsemi predpisi UL, dokument »formalne procedure« pa tudi prilagajajo svojemu odgovoru. Ta dokument kaže na zadovoljive formalne procedure za pokritje prej zaznanih težav, vendar njihovih učinkov skupina po obisku več ni mogla preveriti.

Pogovor s **Komisijo za akreditacijo in razvoj študijskih programov** je pokazal na enotno mnenje, da so vprašalniki za študentske ankete morda premalo natančni/občutljivi. Kljub temu pa so člani komisije vztrajali, da je njihova uporaba za potrebe zgledevalnega primerjanja (**»benchmarking«**) pomembna.

Odlčitve o *numerus clausus* (število vpisih mest) so sprejete na ravni posameznih oddelkov – in zelo rahlo koordinirane na ravni fakultete.

OPOMBA: V **odzivu na prelim. poročilo** z dne 15.6.2015 (točka 6.) vlagatelj opozarja, da se s tem ukvarja Komisija za študijske zadeve, in da je tak način dela določen na ravni UL. Pojasnjujejo tudi razloge za takšno ravnanje, ter natančno navajajo »osnovne naloge« te komisije (str. 4 in 5 odziva).

Sistem zagotavljanja kakovosti ni viden kot podpora razvoju programov. Prav tako ni očitne navade izmenjave dobrih praks med oddelki oziroma katedrami. Vsi oddelki poleg formalnih postopkov izvajajo še svoje vzporedne načine preverjanja.

Intervjuvanci (vključujoč učitelje in programske koordinatorje) so izrazili potrebo po konzultacijah v obliki delavnic o tem, kaj naj storijo z rezultati študentskih anket in poročili o kakovosti. Ni dovolj, da se v poročilu o anketi samo komentirajo odgovori študentov na posamezna vprašanja v anketi. Strinjali so se, da potrebujejo več finančnih sredstev, da se zagotovi primernejši postopek posodabljanja programov.

1.8. Spremljanje diplomantov :

Spremljanje diplomantov naj bi se izvajalo preko spletno dostopnih aplikacij LinkedIn (globalno družabno omrežje), Alumni kluba (MOJ FDV, interno omrežje) in dejavnosti kariernega centra, vendar je bilo med intervjuji predstavljeno le malo dokazov o tem. Samo programi **Diplomacija, Obramboslovje, Mednarodni odnosi in Evropske študije** so predstavili posamezne konkretne dokaze o analizah zaposlovanja.

Na programski ravni ni bilo predstavljenih nobenih konkretnih dokazov o spremljanju diplomantov, čeprav so posamezne samoevalvacijske analize (glej podpoglavja področja 1 spodaj) pokazale, da obstaja kontakt z delodajalci še posebej prek praktičnega izobraževanja (prvostopenjski programi) in gostujočih predavateljev (tudi drugostopenjski programi). Nekateri izvajani programi ohranjajo stik z diplomanti na neformalni ravni, v večini prek mentoriranja magistrskih nalog. Za izvajane programe so bili navedeni različni razlogi, zakaj se sistematsko ne spremlja diplomantov: razen **Kulturologija, Obramboslovje, Politična teorija in Strateško tržno komuniciranje**, kjer ni bilo nikakršnega odziva. Le **Družboslovna informatika** je predstavila dejanske in obsežne podatke o spremljanju diplomantov in analizi zaposlovanja, ki so sicer bili opravljeni v okviru predmeta Metodološki praktikum.

OPOMBA: Kot pojasnuje fakulteta v **odzivu na prelimin. poročilo** (15.6.2015, v točki 8) to niso edini **podatki o spremljanju diplomantov**, ki so nam bili predstavljeni tekom evalvacije. Ugotovitev dopolnjujejo, da se podatki o spremljanju diplomantov vodijo tako na ravni UL, kot tudi na ravni fakultete. Le-te fakulteta, poleg univerzitetnih podatkov, sistematično pridobiva preko podatkov Zavoda za zaposlovanje. Fakulteta skuša pridobiti čim več sekundarnih podatkov o zaposlenosti njihovih diplomantov, zato so se za pomoč obrnili tudi na Zavod za statistiko RS, podatke pa so analizirali s pomočjo njihovih raziskovalcev. Skupina ohranja stališče, da predstavljeni podatki ne spremenijo zgoraj navedenega mnenja o nezadostnem spremljanju diplomantov na nekaterih (omenjenih) programih.

Upravičeno je **opozorilo vlagatelja v odgovoru** (15.6.2015, točka 8), da (novi) šifrant izobrazbe KLASIUS, ki ga uporablja Zavod za zaposlovanje za spremljanje zaposlovanja diplomantov slovenskega visokega šolstva »nemogoča **spremljanje diplomantov po programih** izobraževanja.«

Kot že zgoraj zapisano, **zaposljivost** diplomantov spremljajo tudi preko posebne skupine, vzpostavljene na portalu LinkedIn, kot temelj nadaljnjega sistematičnega spremljanja kariernih poti diplomantov pa je interaktivna aplikacija MOJ FDV iz katerega je razvidna njihova trenutna zaposljivost, hkrati pa jim je ponujena tudi možnost mreženja.

Fakulteta je pripravila podrobno študijo »**Problem odlašanja z diplomiranjem na 2. bolonjski stopnji FDV po letu 2010: analiza problema in priporočila za njegovo reševanje**«. V njej je analizirala podatke za 318 diplomantov od 1051 vpisanih študentov v petih letih izvajanja magistrskih programov na FDV. Ta študija je ugotovila, da je glede trajanja študija kot indikatorja kakovosti zelo neugodno stanje. To je bilo potrjeno tudi v naših intervjujih na fakulteti. Po 177 straneh analize se študija končuje z akcijskim načrtom – njegovo delovanje in učinek

(V predloženi dokumentaciji ni podatkov o izvedenih ukrepih in njihovih učinkih, smo pa to preverjali med obiskom). Rezultati so navedeni pri analizah posameznih študijskih programov pri področju 1 in v tudi v analizi področja 2.

Prednosti

Vidni so prvi znaki sistematskega pristopa (ukrepanja) k zviševanju nizke stopnje **zaključevanja študija**, ki jih pozitivno sprejemajo vse katedre.

Priložnosti za izboljšanje

1. Še intenzivneje razvijati in čim prej vzpostaviti polno delovanje počeznega (med katedrami povezanega) in **celovitega sistema zagotavljanja kakovosti** (na ravni fakultete) z minimalnimi standardi za spremljanje vseh ključnih področij, kar se nanaša na vse programe (kot jih izvaja vsaka katedra), kot je podrobneje opisano v 7. poglavju. Pri tem upoštevati posebne potrebe in specifične posameznih programov in hkrati zagotoviti ustrezno (lahko tudi neformalno) priložnost evalvacije in izmenjave dobrih praks med katedrami ter njihov vpliv na razvoj fakultetnega sistema kakovosti.

2. Zagotoviti bi bilo treba zadostno horizontalno **diferenciranost učnih izidov**, da lahko programi dosežejo profil, ki se dovolj razlikuje od drugih na fakulteti pa tudi na univerzi (zlasti v primerjavi s ponudbo Pravne fakultete UL in Ekonomske fakultete UL pa tudi Filozofske fakultete UL) in v mednarodnem okolju.

3. Formalizirati interni proces posodabljanja programov v okviru določil pravilnika fakultete, pri čemer bi morali posebej upoštevati (morda tudi ponekod prilagoditi) vlogo vseh delovnih teles senata in zlasti komisije za samoocenjevanje kakovosti. Interni proces posodabljanja programov čim boljje uskladiti s formalnim procesom ponovne akreditacije, ki ga izvaja NAKVIS.

OPOMBA: V svojem **odzivu na prelimin. poročilo skupine** (15.6.2015) vlagatelj piše, da je »s fakultetnimi predpisi natančno določeno /.../ sprejemanje sprememb programov« in (ponovno) prilaga »Kratek opis formalne procedure posodabljanja/revizije študijskih programov«. V njem so navedena ustrezna določila zakona (ZVŠ, 35.člen) in sklep Senata univerze 17.12.2013 ter opredeljena vloga prodekana, kateder, komisije za študijske zadeve in senata fakultete. Opisuje tudi način zbiranja podatkov za vsakoletno matriko kakovosti, oz. letno poročilo.

Skupina meni, da ta dokument (»Kratek opis...«, brez navedbe organa, ki ga je pripravil oz. sprejet, niti datuma) ne izkazuje značaja pravilnika. Poleg tega ne opredeljuje vloge vseh vpletenih organov fakultete (npr. Komisije za akreditacijo in razvoj študijskih programov), medtem ko skrbnike programov 2. stopnje in komisijo za samoocenjevanje kakovosti omenja le v zvezi s poročanjem za matriko kakovosti oz. za letno poročilo fakultete. Med kazalniki, ki jih fakulteta zbira v okviru takega spremljanja programov, niso navedeni podatki o zaposlenosti diplomantov posameznih programov ali o povpraševanju in mnenjih zaposlovalcev v zvezi s programi.

Neskladnosti

Niso bile ugotovljene, oziroma glej uvodno opombo poglavja zgoraj ter posamezne ugotovitve v naslednjih 17 podpoglavjih.

1. 1. ORGANIZACIJA IN IZVEDBA IZOBRAŽEVANJA ŠTUDIJSKEGA PROGRAMA DRUGE STOPNJE **ANALIZA EVROPSKE SOCIALNE POLITIKE**

Ugotovljeno dejansko stanje

- **Izpolnjevanje meril za akreditacijo**

Glej uvodno opombo poglavja 1 zgoraj.

- **Analiza ugotovitev**

Program se ne izvaja od leta 2009/10, najmočnejši razlog za to je zmanjšanje Erasmus štipendiranja študentov v izmenjavi.

Fakulteta želi program ohraniti, saj je povezan z raziskovanjem Centra za proučevanje družbene blaginje, Centra za politološke raziskave, Centra za poučevanje mednarodnih odnosov, ti kadri sedaj poučujejo na drugih programih institucije in/ali delajo kot raziskovalci.

Ni razvidnih načrtov, da bi program ponovno zagnali. Fakulteta trdi, da je odvisna od procesa internacionalizacije, vendar ni na voljo niti osnutek tovrstne časovnice. Strategija (predstavljena delovna verzija) na ravni FDV tega programa ne upošteva.

OPOMBA: V **odzivu na prelim. poročilo** z dne 15.6.2015 vlagatelj dodaja, da možnost zagona vidijo v povezavi z univerzami iz držav nekdanje Jugoslavije, saj tak program nima konkurence v tem prostoru.

Realistično izvajanje programa v prihodnje si vodje oz. koordinatorji predstavljajo preko skupnega/deljenega bazena raziskovanja; ni statističnih podatkov o diplomantih ali kakršnekoli specifične raziskave trga potencialnih študentov ali potencialnih delodajalcev.

Navajajo, da so specifična kvaliteta programa vodstveni kadri in menedžerske izkušnje, česar trenutno primanjkuje v javnih službah.

Nekateri študenti (drugih smeri) menijo, da to področje zaradi institucij in mehanizmov EU, ki so v porastu, postaja vse bolj pomembno.

Učitelj, študentov ali relevantnih delodajalcev ni bilo na voljo za razgovore.

Prednosti

- Dobro pripravljene in kompetentno posodobljene učni načrti.

Priložnosti za izboljšanje

Priporočamo, da sistematično:

1.1. **vključite izbrane predmete programa v ponudbo drugih programov** (čeprav deloma celo v okviru prve stopnje);

ALI:

1.2. skupaj z vsemi ustreznimi deležniki (vključno z drugimi fakultetami in morda univerzami) **sprožite proces temeljite prenove programa**, ki bi ga lahko ponudili kot povsem nov program (*in ga nato tudi akreditirali*) z boljšimi možnostmi, da bi z njim pritegnili domače in tuje študente.

2. Kot smiselno možnost skupina smatra tudi popolno zaprtje programa in ustrezno integracijo nekaterih njegovih specifičnih ciljev oziroma izidov (ter s tem vsaj deloma tudi ECTS kreditne vrednosti) v druge programe.

3. Aktivacija pasivnega vodstva programa v smislu (zaposlitvene) promocije in povečevanja ozaveščenosti pri splošni in profesionalni javnosti.

Neskladnosti

Glej uvodno opombo poglavja 1 zgoraj.

1. 2. ORGANIZACIJA IN IZVEDBA IZOBRAŽEVANJA ŠTUDIJSKEGA PROGRAMA DRUGE STOPNJE **DIPLOMACIJA**

Ugotovljeno dejansko stanje

- **Izpolnjevanje meril za akreditacijo**

Merila so izpolnjena.

- **Analiza ugotovitev**

Zaradi podobnosti s programom Mednarodni odnosi se ne izvaja od leta 2011/12 (kot trden dokaz je bil predstavljen notranji dinamični odziv na potrebe trga). Možnost aktiviranja programa je izmenična ponudba z Mednarodnimi odnosi, saj sta programa zelo podobna.

Fakulteta zatrjuje, da je zaposljivost diplomantov pozitivna. Tega ni bilo mogoče preveriti v dokumentih, ki so bili predloženi pred obiskom, pa tudi ne v tistih, predloženih naknadno. Z Ministrstvom za zunanje zadeve je vzpostavljeno sodelovanje.

Opaziti je bilo mogoče, da implementacija programa sloni na obilici pisanja, kar obremenjuje študente, vendar študenti nimajo zadostne podpore pri razvoju kompetenc povezanih s pisanjem publikacij, niti pri predmetih, niti s tutorstvom.

Dodana vrednost programa za študente je dostop do učenja jezika, ki je oblikovan glede na študijski program (diplomatski besednjak). Študenti želijo, da se to ohrani.

Intervjuvani študenti imajo jasno predstavo o prednostih in pomanjkljivostih programa, poglobljeno razmišljajo o mnenjih kolegov, vrednosti in kakovosti programa.

Praktikum je prepoznan kot primer dobre prakse (potencialno): mešanica gostujočih profesorjev, obiskov, služb. Ravno tako magistrska naloga.

OPOMBA glede **zaposljivosti**: njihov glavni zaposlovalec (vlada) ima trenutno močno zakonsko omejitev zaposlovanja.

Prednosti

- Jasno izražena kultura in dosledno izvajanje zagotavljanja kakovosti.
- Proaktivno delovanje in ne zgolj odzivanje na trenutne izzive, povezane s financiranjem.
- Dobra mednarodna povezanost in tesna povezanost z delodajalci.
- Jasno izražena, mednarodno primerljiva odličnost v teoretičnih oziroma temeljnih predmetih.
- Predmeti osredotočeni na teorijo in prakso so bili združeni; zagotovitev je osnovana na povpraševanju (občasno se ne izvaja, ker imajo prednost Mednarodni odnosi).
- Aktivno se spremlja zaposlovanje diplomantov in nosilci predmetov imajo o tem podatke na voljo neformalno.
- Očitno zelo odzivni na predloge študentov/diplomantov, da se poveča praktična komponenta programa.
- Odlična podpora študentom, le-ti nimajo težav pri dostopnosti učiteljev in drugega osebja.
- Dokaj pozitiven profil programa po mnenju drugih deležnikov

Priložnosti za izboljšanje

1. **Krepitev sodelovanja s Pravno fakulteto, Filozofsko fakulteto, Ekonomsko fakulteto in drugimi fakultetami** UL (ali celo z drugimi univerzami), da se čim boljše izkoristijo posamezne priložnosti in specifična odličnost v skupno korist. To je pomembno zlasti v času zategovanja pasu.
2. **Jasnejša opredelitev in poglobitev edinstvenosti teh programov** v primerjavi s tradicionalnim diplomatsko-akademskega načinom izobraževanja (npr. poudarek na pogajanju in drugih poslovnih

oziroma podjetniških veščinah, uvedba samostojnega predmeta o financiranju projektov EU, obvladovanju mednarodnih tveganj, in kariernemu načrtovanju za delo v mednarodnih ustanovah).

3. Zagotovitev, da se omogoči **poučevanje strokovnega/diplomatskega jezika v čim več tujih jezikih**
(OPOMBA: zagotavljanje čim večjega števila jezikov pomeni sodelovanje s Filozofsko in Ekonomsko fakulteto, da se viri ne podvajajo, t.j. priporočamo, da se izobraževanje NE izvaja izključno v okviru FDV.)
Sodelovanje s Filozofsko fakulteto pri pripravi specifično prilagojenih predmetov za njihove študente: učenje jezika je lahko bolj površno, specializacija pa močna. Priložnost za sodelovanje s Pravno fakulteto, Ekonomsko fakulteto.
4. **Razmislek o znižanju števila vpisnih mest**, kjer bi bilo to ustrezno, da se bolje upoštevajo dejanske zaposlitvene možnosti v Sloveniji glede na trende, zlasti z vidika omejitve zaposlovanja v javnem sektorju.
5. Poiskati dodatne rešitve (na ravni izvedbe predmetov) za pridobivanje **praktičnih kompetenc**.
6. Spodbujanje formalizacije **stikov z delodajalci** in njihovo vključevanje v izvajanje programa.
7. Dodatno **profiliranje programa**, da se bo razlikoval od podobnih tipov programov, ki jih izvajajo »diplomatske-akademije«. Močnejši poudarek na kariernih možnostih v nevladnem sektorju.

Neskladnosti

Niso bile ugotovljene.

1. 3. ORGANIZACIJA IN IZVEDBA IZOBRAŽEVANJA ŠTUDIJSKEGA PROGRAMA DRUGE STOPNJE **DRUŽBOSLOVNA INFORMATIKA**

Ugotovljeno dejansko stanje

- **Izpolnjevanje meril za akreditacijo**

Merila so izpolnjena.

- **Analiza ugotovitev**

Katedra zaposluje največje število ljudi na celotni fakulteti.

Velika potreba na trgu delu po aplikativni informatiki (družbeni aspekt in po drugi strani uporaba IKT v raziskovanju).

Vzrok, da nimajo statistik o zaposlitvi diplomantov je v spremembi metodologije spremljanja zaposlovanja, z uvedbo KLASIUS klasifikacije.

Ključne kompetence programa: programiranje, statistična analiza, družboslovna refleksija.

Ključna prednost programa naj bi bila po mnenju vodstva direkten kontakt študentov s potencialnimi delodajalci.

Zaradi neenakega predznanja novincev so pripravili repertorijske, ki se izvajajo že vrsto let, izvaja pa se jih zunaj formalnega programa. Na tej ravni bi bil potreben razmislek o implementaciji le-teh v obliki izbirnega predmeta ali kakšni drugi obliki, ki bi se izvajali v obliki formalnega programa.

Učitelji trdijo, da je prednost širokih učnih izidov v tem, da se prilagodijo različnim stopnjam znanja študentov ob vpisu; ob tem pa trdijo, da jim to omogoča, da učne izide prilagajajo znanju študentov.

Študenti se podpira pri izbiri izbirnih predmetov skozi različne predstavitevne seminarje, s posebnim poudarkom na tistih študentih, ki prihajajo izven institucije.

Napori zaposlenih, da spodbujajo študente k zaključevanju, se kažejo skozi pomoč pri izdelavi magistrske naloge in odločitvah povezanih s tem. Glavni razlog za zamude je dejstvo, da so študenti zaposleni. Študenti se ravno tako bojijo začeti s pisanjem magistrske naloge.

Odstotki zaključevanja študija na tem programu so bili do leta 2010 daleč najboljši na fakulteti, po tem letu pa so padli na najnižjo raven.

Eden od intervjuvanih študentov je bil pozitivno presenečen nad količino podpore, ki jo je prejel v zvezi z zaposlitvijo. Predstavitev kadrovskega menedžerja lokalnega ponudnika mobilne telefonije (globalno podjetje), kjer je bila dana možnost predstavitve tudi študentom, so pripeljale do zaposlitve dveh študentov. Študenti trdijo, da so deležni precej boljše podpore, kot jim je bila na voljo drugod, na Filozofski fakulteti oz. Fakulteti za elektrotehniko na prvostopenjskih programih.

Študenti trdijo, da niso nikdar izvedeli za rezultate študentske ankete.

Izjavili so, da niso uporabljali aktualne e-učilnice (Moodle). Lansko leto so sicer uporabljali spletno stran za spletno podporo predmetom.

Alumni klub poznajo, vendar ni funkcionalen, študenti ga ne uporabljajo. V zadnjih 2-3 letih niso opazili nobenih dogodkov, ki bi jih pripravil.

Študenti ne vedo, kaj pomeni izraz »samoevalvacijsko« poročilo; s profesorji sicer imajo sestanke o zadevah v zvezi s kakovostjo, vendar niso nikoli seznanjeni z dejanskimi rezultati. Neformalne fokusne skupine naj bi izvajal skrbnik programa, vendar brez neposrednega vnosa v centralni proces zagotavljanja kakovosti.

Študenti so zmerno kritični do kakovosti obeh študijskih intranetov in spletne strani fakultete ter katedre/oddelka, vendar niso izpostavili nobenih specifičnih zadev.

Noben izmed študentov ni poznal svojega študentskega predstavnika. Učitelji so omenili, da so v letu 2014 spremenili metodo ocenjevanja, v študijski proces so vključili projektno delo (konkretni projekt z delodajalcem, primer Si.mobil), študijski program ima dobro povezavo z bodočimi zaposlovalci magistrstov/magistric; statističnim uradom, inštitutom za socialno varstvo, ostalimi raziskovalnimi inštituti).

Katedra je leta 2002 oblikovala lasten sistem e-podpore študiju, sedaj se selijo na sistem *Moodle*, ki ga uporablja celotna fakulteta. Ni videti, da bi to svoje bogato znanje na področju delili z ostalimi katedrami, vzrokov za to sicer ni bilo mogoče razbrati.

V sklopu programa niso zagotovljene licence za programsko opremo za statistične analize, načeloma jih fakulteta ne zagotavlja – so pa na voljo za uporabo v prostorih fakultete.

Učitelji bi radi zadržali stari sistem spletne podpore, neradi se selijo na sistem *Moodle*. Zaposleni so prepričani, da bi potreboval prehod na Moodle sistem več podpore, še posebej zaradi posebne mešanice učnih potreb, ki vključujejo tudi podporo za videokonference.

Prednosti

- Dobra usklajenost s splošnimi potrebami družbe in trga delovne sile (na ravni učnih načrtov).
- Močne neformalne povezave z delodajalci, vplivneži, vodilnimi na trgu itd.
- Družboslovna informatika zagotavljata ustrezno (prej nedostopno) strokovno usposabljanje za študente, kar znatno izboljša njihovo zaposljivost na položajih srednje ravni.
- Družboslovna informatika ima vzpostavljeno pozitivno kulturo tehnološko izpopolnjenega/podprtega učenja, ki ima dobre možnosti, da se razširi po vsej fakulteti.
- Podrobna dokumentacija (čeprev v neformalnih okvirih) procesa zagotavljanja kakovosti na programski ravni.
- Študentje v razgovorih so potrdili, da z učitelji delajo na pravih, resničnih projektih in so tudi plačani za svoje delo.
- Dober primer odziva zaposlenih na mnenje in (tudi z zaposlitvijo povezane) potrebe študentov v podajanju programa.
- Profil diplomanta širše prepoznan kot z »najnižjo stopnjo brezposelnosti« na celotni fakulteti.
- Odlična podpora pri obliki in procesu pisanja magistrske naloge.
- Zelo močni v IT podpori – razvili lastni sistem učne podpore za podporo spletnim predavanjem. V uporabi od leta 2002.

Priložnosti za izboljšanje

1. **Razmislek o zvišanju števila vpisnih mest** z namenom boljše usklajenosti z resničnimi razmerami na področju zaposlovanja v Sloveniji glede na trende, zlasti glede na stanje in napovedi na trgu dela.
2. Uvedba alternativnih **rešitev, s katerimi bi se še boljše odzvali na potrebe po praktičnih projektih/pripravištvu/delovnih izkušnjah/simulacijah** ali drugih oblikah pridobivanja praktičnih izkušenj in kompetenc. OPOMBA: V odzivu na prelim. poročilo z dne 15.6.2015 vlagatelj dodaja, da s tem ne gre pretiravati, saj je študente potrebno opremiti tudi z bolj naprednimi kompetencami, tudi s teoretskimi znanji.
3. Organiziranje formalne svetovalne dejavnosti za **opredelitev in odpravljanje vrzeli v veččinah**, kakor jih v posameznih programih zaznavajo deležniki (zlasti delodajalci).
4. Formalizacija odnosov z **delodajalci**, vstop v skupne projekte (prijave na razpise). OPOMBA: V odzivu na prelim. poročilo z dne 15.6.2015 vlagatelj dodaja, da že v vleiki meri sodeluje z delodajalci in namerava ojačati ta stik.
5. Razmisliti o možnosti izmenjave izkušenj z drugimi programi v zvezi z grajenjem povezav z delodajalci. Če to trenutno ni mogoče, se naj ta možnost pretehta za prihodnje leto.

6. Izmenjava veščin in znanja z **ostalimi oddelki** v povezavi z uporabo Sistema za upravljanje učenja in širše metod **e-učenja**, tudi v (mešanih) programskih izvedbah.
7. Boljše **oglaševanje in profiliranje programa** nasproti programom, ki so bolj orientirani proti matematiki in manj obširni v družboslovnem smislu.

Neskladnosti

Niso bile ugotovljene.

1. 4. ORGANIZACIJA IN IZVEDBA IZOBRAŽEVANJA ŠTUDIJSKEGA PROGRAMA DRUGE STOPNJE **ETNIČNE ŠTUDIJE**

Ugotovljeno dejansko stanje

- **Izpolnjevanje meril za akreditacijo**

Glej uvodno opombo poglavja 1 zgoraj.

- **Analiza ugotovitev**

Ne izvaja se od leta 2010/11 (2009/10 – izredni študij). Samo dva študenta sta vpisana. Fakulteta še vedno podpira študente, ki so del programa. Podatki so bili pridobljeni od enega samega študenta, program se je nehal izvajati 4 leta nazaj. Študenti morajo plačati šolnino.

OPOMBA: V **odzivu na prelim. poročilo** (15.6.2015) skrbnik programa sporoča, da imajo študenti možnost sodelovati v raziskovalnih projektih, npr. na temo manjšin. Skupina teh navedkov iz drugih razpoložljivih virov ali podatkov, zbranih ob obisku, ne more potrditi.

Vsi diplomanti so po trditvah sogovornikov trenutno zaposleni – vendar ne vsi na področjih, ki so direktno povezani z njihovim študijem (med drugim tudi nekateri samostojni podjetniki), v glavnem v nevladnih organizacijah in širšem nevladnem sektorju. Zdi se, da imajo diplomanti dober stik s fakulteto.

OPOMBA: V **odzivu na prelim. poročilo** z dne 15.6.2015 vlagatelj dodaja, da se program izvaja interaktivno – v obliki konzultacij, ter indiv. razisk. dela. Trdijo tudi, da stik s prakso obstaja, zlasti kot študentski razisk. projekti., ki so karseda aplicirani. Skupina teh navedkov iz drugih razpoložljivih virov ali podatkov, zbranih ob obisku, ne more potrditi.

S strani delodajalcev ni bilo mogoče pridobiti posebej značilnih informacij.

Prednosti

- Dobro pripravljene in kompetentno posodobljene učni načrti.

Priložnosti za izboljšanje

1. Priporočamo, da sistematično:

1.1. **vključite izbrane predmete programa v ponudbo drugih programov** (čeprav deloma celo v okviru prve stopnje);

ALI:

1.2. skupaj z vsemi ustreznimi deležniki (vključno z drugimi fakultetami in morda univerzami) **sprožite proces temeljite prenove programa**, ki bi ga lahko ponudili kot povsem nov program (*in ga nato tudi akreditirali*) z boljšimi možnostmi, da bi z njim pritegnili domače in tuje študente.

Neskladnosti

Glej uvodno opombo poglavja 1 zgoraj.

1. 5. ORGANIZACIJA IN IZVEDBA IZOBRAŽEVANJA ŠTUDIJSKEGA PROGRAMA DRUGE STOPNJE **EVROPSKE ŠTUDIJE**

Ugotovljeno dejansko stanje

- **Izpolnjevanje meril za akreditacijo**

Merila so izpolnjena.

Analiza ugotovitev

Program je posebej osredotočen na območja in kulture republik nekdanje Jugoslavije, kot smiselno rešitev vidijo izvajanje v slovenskem in angleškem jeziku.

Program razumejo kot fakultetni (kar pomeni, da nima notranje konkurence); »trans-oddelčni program« vključujoč oziroma močno navezan na Obramboslovje.

Najmlajši program fakultete, z močnimi dodiplomskimi koreninami.

Predmet »praktikum« se je izvedel, kljub temu, da je vlada prepovedala brezplačno pripravništvo. Oddelek je vložil veliko naporov, da so prakso kljub temu izvedli, le-ta pa se začne po koncu predavanj. Veliko energije je bilo vložene tudi v to, da so študenti dejansko vključeni v projekte in konkretne delovne naloge.

Program je utemeljen na močnem raziskovalnem jedru (resnični EU raziskovalni programi) in skupni diplomski, ki se oblikuje v sodelovanju s fakultetami v Tetovem (MK) in Sarajevu (BIH); zaradi pomanjkanja finančnih sredstev dejanska ocena možnosti izvedbe tega sodelovanja kaže, da tega ni mogoče pričakovati v bližnji prihodnosti.

Spremenili so raziskovalni seminar: končni rezultat katerega je sedaj predlog za izdelavo magistrske naloge.

Odtok študentov na Pravno fakulteto in Ekonomsko fakulteto (5-10%), minimalen pritok s strani Ekonomske fakultete.

Izmenjava učiteljev z Ekonomsko fakulteto je približno 5 odstotna.

Problematika zaposlovanja še ni razrešena, so pa študenti opazili ukrepe v smeri izboljševanja, ki so jih sprejeli in pričeli izvajati učitelji.

Diplomant zatrjuje, da je (v programu) izoblikoval spretnosti (ponovne) uporabe informacij, širše veščine komuniciranja z javnostmi itn.

Diplomanti so prepričani, da obstaja (oz. je obstajala) realistična tržna niša za program.

Študenti ne dobijo dovolj informacij na temo zaposljivosti in kompetenc.

Prednosti

- Jasno izražena kultura in dosledno izvajanje zagotavljanja kakovosti.
- Proaktivno delovanje in ne zgolj odzivanje na trenutne izzive, povezane s financiranjem.
- Dobra mednarodna povezanost in tesna povezanost z delodajalci.
- Jasno izražena, mednarodno primerljiva odličnost v teoretičnih oziroma temeljnih predmetih.
- Uporaba angleškega jezika, vendar s študentsko diskusijo/podporo tudi v drugih (prednostnih) jezikih.
- Med-disciplinarno povezovanje učiteljev.
- Kolektivna delitev bremena poučevanja znotraj manjše skupine učiteljev, ki sodelujejo pri enem predmetu.
- Odlična podpora študentom oziroma dostopnost (sploh v kontekstu ukrepov varčevanja).

Priložnosti za izboljšanje

1. **Krepitev sodelovanja s Pravno fakulteto, Filozofsko fakulteto, Ekonomsko fakulteto in drugimi fakultetami** UL (ali celo z drugimi univerzami), da se čim boljše izkoristijo posamezne priložnosti in specifična odličnost v skupno korist. To je pomembno zlasti v času zategovanja pasu.
2. **Jasnejša opredelitev in poglobitev edinstvenosti teh programov** v primerjavi s tradicionalnim diplomatsko-akademijskim načinom izobraževanja (npr. poudarek na pogajanju in drugih poslovnih oziroma podjetniških veščinah, uvedba samostojnega predmeta o financiranju projektov EU, obvladovanju mednarodnih tveganj, in kariernemu načrtovanju za delo v mednarodnih ustanovah).
3. Zagotovitev, da se omogoči **poučevanje strokovnega/diplomatskega jezika v čim več tujih jezikih**. Zagotavljanje čim večjega števila jezikov pomeni sodelovanje s Filozofsko in Ekonomsko fakulteto, da se viri ne podvajajo, t.j. priporočamo, da se izobraževanje NE izvaja izključno v okviru FDV.
4. **Razmislek o znižanju števila vpisnih mest**, kjer bi bilo to ustrezno, da se boljše upoštevajo dejanske zaposlitvene možnosti v Sloveniji glede na trende, zlasti z vidika omejitve zaposlovanja v javnem sektorju.
5. Nišni karakter programa je potrebno bolj jasno **predstaviti ključnim deležnikom**, še posebej potencialnim kandidatom za vpis in delodajalcem.
6. Bolj tesno **sodelovanje s Filozofsko fakulteto in Ekonomsko fakulteto** na področjih skupnega interesa – učenje jezika je lahko razmeroma površno, specializacija pa močna.
7. Rešitev, da postane **Praktikum** prava **praktična izkušnja** na resničnih projektih, navkljub varčevalnim ukrepom.
8. Izboljšanje **javne podobe** (specifične in splošne) in **prepoznavnosti** programa (profila diplomanta), tako na nacionalni kot mednarodni ravni.
9. Premislek o poudarku na **obravnavanju EU financiranja** kot posebnosti znotraj programa – po potrebi to spremeniti v poseben predmet ali močno aktivnost.
10. Spodbujanje formalizacije vezi z **delodajalci** in njihova integracija v program.

Neskladnosti

Niso bile ugotovljene.

1. 6. ORGANIZACIJA IN IZVEDBA IZOBRAŽEVANJA ŠTUDIJSKEGA PROGRAMA DRUGE STOPNJE **KULTUROLOGIJA – KULTURNE IN RELIGIJSKE ŠTUDIJE**

Ugotovljeno dejansko stanje

- **Izpolnjevanje meril za akreditacijo**

Merila so izpolnjena.

- **Analiza ugotovitev**

Zaposleni priznavajo, da je težko jasno profilirati program znotraj »močne konkurence« s strani javnih in zasebnih univerz in znotraj fakultet iste univerze. Nišni profil diplomanta vidijo v prostoru novih medijev (niso v konkurenci z Novinarskimi študijami). Tudi to je eden izmed razlogov, da na določen način »tekmujejo« z Etnološkimi študijami na Filozofski fakulteti (tekmovalnosti v obratni smeri po njihovih trditvah ni); saj so Kulturne in religijske študije bolj usmerjene v sodobno kulturo.

Profilirani znotraj trans-disciplinarne povezave (novi in tradicionalni mediji, nevladne organizacije, neprofitne organizacije v kulturnem sektorju, tudi kreativnih industrijah).

Program žene želja, da študentom ponudi najbolj primerne modele oz. analitične pristope za razmislek o sodobni kulturi pa tudi delovanje v njej – s čimer se strinjajo študenti in delodajalci.

Eden od študentskih sogovornikov je bil mnenja, da gre glede na obliko izvajanja za izredni študij, čeprav je opredeljen kot redni študij – in da bi študenti želeli več vsebine, več obsega.

Povsem neformalne povratne informacije in kakovostna zanka (po zaslugi majhne, notranje povezane skupnosti), ki se zanaša samo na ankete za oprijemljive podatke; ni konkretnih dokazov o vodenju zapisnikov ali procesu nadaljnjega spremljanja kakovosti (*follow-up*) ter posameznih izboljšavah – kar se domnevno kaže tudi v manjši razvojni dinamiki programa znotraj institucije.

Kot odgovor na raziskavo »*Problem odlašanja z diplomiranjem na 2. bolonjski stopnji FDV po letu 2010: analiza problema in priporočila za njegovo reševanje*« so ponovno oblikovali osrednji obvezni »teoretski« predmet, da bi spodbudili proces pisanja magistrske naloge; in že zaznavajo napredek (polovica študentov je začela postopek od zimskega semestra naprej).

Študenti vidijo gostujoče učitelje kot potencialne delodajalce, čeprav ta kontakt ni strukturiran v obliki vzpostavitve posredništva med nimi in drugimi.

V imenu študentov je bila izražena kritika glede odsotnosti formalnih informacij s strani pedagoškega osebja – neformalna komunikacija je dobra, bolj sistematična komunikacija pa je manj razpoložljiva.

Noben izmed intervjuvanih študentov ni poznal svojega študentskega predstavnika; ne vedo, kaj Študentski svet počne in kako bi jim lahko pomagal pri izboljšavah oz. reševanju njihovih težav. Strinjajo se, da je ŠS sam odgovoren za to, da bi bilo njegovo delovanje in zmožnosti bolj prepoznavne.

Študenti se strinjajo, da so učitelji na programu edini naslov za reševanje vsakovrstnih težav.

Študentski pogled na programsko strukturo je, da bi bilo priporočljivo, če bi imeli namesto sistema 4+1 sistem 3+2.

Najboljše študente se spodbuja k strokovnemu in znantsvenemu objavljanju.

Skupine pri srečanjih so lahko tudi prevelike za ustrezen nadzor terenskega dela. Vsak študent je pozvan k izdelavi raziskovalnega načrta, rezultate pa se nato primerja z načrtom.

Uporabi obveznega branja sledi »razredna diskusija«, da se zagotovi vključevanje v delo. Za zagotovitev učinkovitega ugotavljanja mehkih veščin se uporablja ustno preverjanje znanja – čeprav je to zaradi velikih skupin študentov lahko velik izziv za vse deležnike.

Zdi se, da so diplomanti najboljši vir informacij, tako za zaposlene kot študente, saj fakulteti pomagajo razumeti kulturno okolje, hkrati pa ponudijo realistično predstavo o trgu dela.

Programski vodje so razpravljali o težavi izredne narave študija, kar je splošno znana težava. Zdi se, da nekateri študenti ne želijo zaključiti študija zaradi potrebe po statusu (kljub proaktivnosti katedre, ki študente spodbuja k čimprejšnjem zaključevanju).

Znotraj samega sektorja kulturnih in kreativnih industrij so potrebne široke kompetence v smislu fleksibilnost in kritičnega mišljenja, reflektivnega razvoja kompetenc – kar so potrdili intervjuji z vsemi deležniki.

POSEBNI ZAZNAMEK:

Zaposleni so na pogovoru opozorili na pravno/proceduralno vprašanje oziroma prepričanje, da bi intervjuji v času obiska na fakulteti morali biti izvedeni v slovenskem jeziku (to so razložili v slovenščini), vendar so se iz spoštovanja do mednarodnih članov v skupin strokovnjakov odločili, da bodo kljub temu odgovarjali v angleščini. (Skupina se za to konstruktivnost zahvaljuje.)

Prednosti

- Program je uspešen pri posredovanju **mehkih veščin** in širokega spektra kompetenc.
- Kulturologija se specifično in izjemno dobro pozicionira ter jasno opredeljuje vrednost in (četudi širok) **zaposlitveni profil** programa.

Očitno so z iskanjem kreativnih strateških rešitev in/ali izboljšav pri delovanju programa zavzeli zelo zrel, (na ravni fakultete, in širše) vzoren pristop k izzivom povezanim s finančnimi omejitvami.

Priložnosti za izboljšanje

1. Temeljitejše spremljanje in vrednotenje **razvoja mehkih veščin in splošne razgledanosti** pri vsakem študentu.
2. Ponovna **opredelitev učnih izidov in dopolnjen opis programov** tako, da bo ustrezneje opisano, na katerih področjih si lahko študenti teh programov obetajo zaposlitev, ter jasnejša, konkretnjša opredelitev doprinosa teh programov k družbi.
3. **Opredelitev posebnih pričakovanj in ciljev za proces internacionalizacije** (npr. večje udeležbe tujih predavateljev/učiteljev, večje udeležbe na mednarodnih konferencah, več domačih študentov, tudi možnost izrednega študija itd.).
4. **Gostujoča predavanja** in ostale zunanje kontakte znotraj kurikulumu je potrebno (pre)oblikovati v smislu spodbujanja posredništva v procesu zaposlovanja.
5. Program očitno zapolnjuje pomembno področje/nišo s stališča slovenske kulture, turizma itn. Vendar pa naslov programa in opredeljeni učni izidi v trenutni obliki pomembnosti programa ne naslovijo dovolj natančno. Priporočamo, da se **program preimenuje, učni izidi** naj se posodobijo, po možnosti bolje opredelijo za posamezna področja dejanskih učinkov oz. vplivov programa, ter njegovega profila znotraj druge (tudi navidezno sorodne) ponudbe.

Neskladnosti

Niso bile ugotovljene.

1. 7. ORGANIZACIJA IN IZVEDBA IZOBRAŽEVANJA ŠTUDIJSKEGA PROGRAMA DRUGE STOPNJE **MEDIJI IN PRAVO**

Ugotovljeno dejansko stanje

- **Izpolnjevanje meril za akreditacijo**

Glej uvodno opombo poglavja 1 zgoraj.

- **Analiza ugotovitev**

Program ni bil zaradi finančnih razlogov in odločitve, ki je bila takrat sprejeta, od leta 2005 nikoli izvajan (le akreditiran, nikoli implementiran).

Posamezni študenti drugih programov so bili mnenja, da bi morale biti osnovne discipline razvite na fakulteti in da je varčevanje glavni razlog, zakaj se program trenutno ali še naprej ne izvaja.

Fakulteta trdi, da je program dragocen zaradi dejstva, da gre za »kombinacijo odličnih profesorjev in idej, ki prihajajo iz dveh fakultet« (vključujoč Pravno fakulteto, ki ima sistem 3+2; Pravna fakulteta Univerze v Ljubljani ima model 4+1, s to fakulteto si delijo le tri profesorje).

Niso uspeli izpostaviti nobene osredotočene analize s potencialnimi delodajalskimi partnerji v zasebnem sektorju, so se pa strinjali, da bi bilo to koristno.

Študij je bolj relevanten za študente prava, saj so ti po mnenju sogovornikov bolj prepričani v svoje sposobnosti zaradi pravnega predznanja.

Na vprašanje, zakaj se ta program ponuja kot samostojen magistrski študij (namesto, da bi ga integrirali v druge programe), je vodstvo fakultete odvrnilo, da bi tak korak pomenil »poraz«. Finančna situacija tudi v tem primeru ključno odloča o prihodnosti programa. Pomembno je, da univerza (v strateškem smislu) k sodelovanju spodbuja profesorje iz različnih fakultet. Takšno sodelovanje se zdi intervjuvancem povezanih s tem programom mogoče.

Prednosti

- Dobro pripravljene in kompetentno posodobljene učni načrti.

Priložnosti za izboljšanje

1. Priporočamo, da sistematično:

1.1. **vključite izbrane predmete tega programa v ponudbo drugih programov** (čeprav deloma celo v okviru prve stopnje);

ALI:

1.2. skupaj z vsemi ustreznimi deležniki (vključno z drugimi fakultetami in morda univerzami) **sprožite proces temeljite prenove programa**, ki bi ga lahko ponudili kot povsem nove programe in ga akreditirali, z boljšimi možnostmi, da bi z njim pritegnili domače in tuje študente.

Predlagamo razmislek o ponovnem zagonu programa kot novega programa (prva akreditacija, vključno s temeljitim pretresom in ponovno aktualizacijo učnih načrtov) v polnem sodelovanju s Pravno fakulteto.

Neskladnosti

Glej uvodno opombo poglavja 1 zgoraj.

1. 8. ORGANIZACIJA IN IZVEDBA IZOBRAŽEVANJA ŠTUDIJSKEGA PROGRAMA DRUGE STOPNJE **MEDNARODNI ODNOSI**

Ugotovljeno dejansko stanje

- **Izpolnjevanje meril za akreditacijo**

Merila so izpolnjena.

- **Analiza ugotovitev**

Ta program (z močnim ugledom) je sedaj v tretjem letu procesa internacionalizacije, 30% vseh študentov (7) je mednarodnih. Študenti, ki plačujejo šolnino so z držav EU – cilj programa je, da v glavnem privabi EU študente.

Odtok študentov na Pravno in Ekonomsko fakulteto (5-10%), minimalen dotok iz Pravne in Ekonomske fakultete. Izmenjava učiteljev s Pravno fakulteto je na približno 10%.

Program beleži pozitivne trende zaposljivosti glede na intervjuje, čeprav tega ne potrjujejo tudi trdni (listinski) dokazi.

Večina študentov, ki študija še ni zaključila, dela v tujini – tako pravijo študenti in zaposleni v pogovorih.

Zanka kakovosti v zvezi s težavo (ne)zaključevanja je zaprta lokalno na ravni katedre.

Delodajalci cenijo poudarek na tujih (sploh strokovnih) jezikih, kot pomembne izpostavljajo tudi veščine pogajanj. Glavni zaposlovalec diplomantov (vlada) ima prepoved zaposlovanja. OPOMBA: V odzivu na prelim. poročilo z dne 15.6.2015 vlagatelj dodaja, da vlada ni glavni zaposlovalec, saj ciljajo na globalni trg delovne sile. Tega podatka skupina ni mogla preveriti, podatki o tem niso bili dostopni v dokumentaciji.

Majhne skupine študentov so primerne za tuje študente. Študentje poznajo svoje študentske predstavnike.

Kombinacija uporabne magistrske naloge in delovnih izkušenj očitno omogoča dobro zaposljivost.

Okoli polovica vseh učiteljev, ki prihajajo izven fakultete, je tujih učiteljev.

Program se ponaša z dobro raznolikostjo študentov, zelo dobro mobilnostjo, učitelji so v stiku z diplomanti po formalnih in neformalnih plateh (npr. tradicionalni čaj ob četrtkih).

Študenti trdijo, da ne potrebujejo tutorja, saj si znotraj majhnih skupin lahko pomagajo med seboj. Na ravni katedre je veliko priložnosti za raziskovalno delo, zaposleni so odprti do študentov.

Prednosti

- Jasno izražena kultura in dosledno izvajanje **zagotavljanja kakovosti**.
- **Proaktivno delovanje** in ne zgolj odzivanje na trenutne izzive, povezane s financiranjem.
- Dobra **mednarodna povezanost** in tesna povezanost **z delodajalci**.
- Jasno izražena, mednarodno primerljiva odličnost v teoretičnih oziroma **temeljnih predmetih**.
- Vsa predavanja se izvajajo v **angleščini**.
- Aktivno spremljanje dinamike **zaposlovanja**, pri roki so analize trendov. Povratne informacije s strani **diplomantov** se redno zbira, te imajo vpliv na strateško načrtovanje razvoja programa.
- **Učni izidi** se dinamično prilagajajo zaposlitvenim potrebam (vključujoč mehke veščine, npr. jezike).
- Z vključevanjem **izvajalcev prakse** se nadomešča manko prakse v predmetniku.
- Odlična **podpora študentom** oz. dostopnost osebja.
- Prenos **strateškega razmišljanja kot mehke veščine** na študente, kar spodbujajo tudi učitelji.
- Zelo dobra **podoba programa** (in tudi profila magistra) na trgu delovne sile in v javnosti na nacionalni ravni.

Priložnosti za izboljšanje

1. **Krepitev sodelovanja s Pravno fakulteto, Filozofsko fakulteto, Ekonomsko fakulteto in drugimi fakultetami** UL (ali celo z drugimi univerzami), da se čim boljše izkoristijo posamezne priložnosti in specifična odličnost v skupno korist. To je pomembno zlasti v času zategovanja pasu.
2. **Jasnejša opredelitev in poglobitev edinstvenosti tega programa** v primerjavi s tradicionalnim diplomatsko-akademskega načinom izobraževanja (npr. poudarek na pogajanju in drugih poslovnih oziroma podjetniških veščinah, uvedba samostojnega predmeta o financiranju projektov EU, obvladovanju mednarodnih tveganj, in kariernemu načrtovanju za delo v mednarodnih ustanovah).
3. Zagotovitev, da se omogoči **poučevanje strokovnega/diplomatskega jezika v čim več tujih jezikih**. Zagotavljanje čim večjega števila jezikov pomeni sodelovanje s Filozofsko in Ekonomsko fakulteto, da se viri ne podvajajo, t.j. priporočamo, da se izobraževanje NE izvaja izključno v okviru FDV.
4. **Razmislek o znižanju števila vpisnih mest**, kjer bi bilo to ustrezno, da se boljše upoštevajo dejanske zaposlitvene možnosti v Sloveniji glede na trende, zlasti z vidika omejitve zaposlovanja v javnem sektorju.
5. Bolj tesno **sodelovanje s Filozofsko fakulteto in Ekonomsko fakultetah** na področjih skupnega interesa – učenje **jezika** je lahko razmeroma površno, specializacija pa močna.
6. Vključevanje (vseh) **študentov v več raziskovalnih/razvojnih projektov** na ravni katedre in tudi na interfakultetni / nacionalni ravni.
7. Spodbujanje formalizacije odnosov z **delodajalci**, njihovo vključevanje v sam program.
V **odgovoru na preliminarno poročilo** (15.6.2015) skrbnik programa sporoča, da imajo z delodajalci »čaj ob torkih« in okrogle mize.

Neskladnosti

Niso bile ugotovljene.

1. 9. ORGANIZACIJA IN IZVEDBA IZOBRAŽEVANJA ŠTUDIJSKEGA PROGRAMA DRUGE STOPNJE **NOVINARSKÉ ŠTUDIJE**

Ugotovljeno dejansko stanje

- **Izpolnjevanje meril za akreditacijo**

Merila so izpolnjena.

- **Analiza ugotovitev**

Stalna zaposlitev je vse redkejša v novinarskem poklicu – veliko večja verjetnost je, da so novinarji samozaposleni. Vsi intervjuvanci so priznali, da obstaja presežek novinarjev.

OPOMBA: V **odzivu na prelim. poročilo** (15.6.2015) skrbnik programa sporoča, da so ukrepali z zmanjšanjem števila vpisnih mest.

Ob posodabljanju predmetnika so imeli zaposleni dva tedna časa, da prepolovijo število kontaktnih ur pri treh predmetih (zmanjšano na 30 ur), tako izhaja iz pogovorov. Kompetence oziroma učni izidi so ostali enaki. Učitelji pravijo, da shajajo s pomočjo bolj neposredne podpore študentom, vendar niso omenili, da bi načrt poučevanja strukturirano preoblikovali v bolj samo-učno (avtonomno) usmerjene pristope. Prilagodili so se tudi s tem, da so zmanjšali količino diskusije in uvedli več ex-katedra metod poučevanja in podali študentom več literature.

Zaposleni se zavedajo, da morajo delati z *zelo občutno* nadobremenitvijo, da bi zagotovili ravnovesje kvalitete nasproti varčevalnim ukrepom. Pomisleki o trajnostni vrednosti takšnega načina dela temeljijo na tveganju, da vnaprej zaposlenih (na)enkrat popusti, ob dodatnem upoštevanju očitnega tveganja preobremenitve vseh zaposlenih.

Magistrski program ne izkazuje neposrednega stika z delodajalci, vendar trdijo, da so v stiku na prvostopenjski ravni, saj se od študentov na magistrskem študiju pričakuje, da bodo že imeli kontakt s sfero dela, konkretnimi možnimi zaposlovalci.

OPOMBA: V **odzivu na prelim. poročilo** z dne 15.6.2015 vlagatelj dodaja, da imajo dobre neformalne stike z delodajalci, in navaja razloge ter primere. Omenja tudi formalizacijo v sistemu Kariernega centra UL.

Poudarek je na osredotočenosti na razvoj širokega znanja kot tudi izbranih specifičnih kompetenc, glede na to so tudi aktualno preoblikovali predmetnik.

Študenti so v pogovoru izrazili potrebo po več usposabljanja v znanju tujih jezikov (nemščina, francoščina, ruščina).

Eden od študentov je v pogovoru zatrdil, da obstaja težava zaupanja glede dela študentskega sveta.

Študentje se strinjajo, da obstaja potreba po več predavanjih v smislu prenosa znanja, še posebej kar zadeva praktična znanja. V novinarstvu se mehke veščine merijo v sposobnosti izdelave novinarskih izdelkov v različnih medijih. Veščine »produciranja medijskih objektov« so pomembne, zato je ključen praktični profil.

OPOMBA: V **odzivu na prelimin. poročilo** (15.6.2015) skrbnik programa sporoča, da imajo študenti možnost pridobivanja praktičnih izkušenj na (fakultetni) študentski televiziji (AKTV) Skupina tega ne more potrditi, saj sicer solidni prostori in oprema predstavljene ob obisku ne zadostujejo za vodenje tovrstnega procesa, in tudi niso bili predstavljeni kot taki (nihče ni omenil te televizije).

Preoblikovanje programa je vključevalo tudi zavedanje o odnosu multimedije oziroma novih medijev na eni in tradicionalnih medijev na drugi strani. Od diplomantov se zahteva, da obvladajo več platform, medtem ko so se diplomanti v preteklosti specializirali za določen medij. Za učitelje posodobitve programa pomenijo tudi spremljanje mednarodnih razvojnih trendov, vključujoč primerjavo študijskih programov ostalih univerz.

Videti je, da imajo zaposleni vzpostavljena učinkovita neformalna omrežja z diplomanti.

OPOMBA: V **odzivu na prelimin. poročilo** (15.6.2015) skrbnik programa sporoča, da imajo dobre neformalne zveze v medijskem prostoru.

Delodajalec je v pogovoru navedel, da fakulteta proizvaja diplomante, ki ponujajo dobro in široko znanje za stvari, ki jih družba potrebuje. Vendar je tudi trdil, da študenti imajo znanje, nimajo pa dovolj veščin (za medije) – pa tudi da fakulteta ima posluš za povratne informacije o tem.

Prednosti

- Dobra usklajenost s splošnimi potrebami družbe in **trga delovne sile** (na ravni učnih načrtov).
- Močne neformalne povezave z **delodajalci**, vplivneži, vodilnimi na trgu itd.
- Bogata, pozitivna in učinkovita neformalna omrežja fakultete z **diplomanti**.

Priložnosti za izboljšanje

1. **Strateški razmislek o znižanju števila vpisnih mest** z namenom boljše usklajenosti z resničnimi razmerami na področju zaposlovanja v Sloveniji glede na trende, zlasti glede na stanje in napovedi na trgu dela, saj število diplomantov programa presega zahteve trga.
2. Uvedba alternativnih **rešitev, s katerimi bi se odzvali na potrebe po praktičnih projektih/pripravnih delovnih izkušnjah/simulacijah** ali drugih oblikah pridobivanja praktičnih izkušenj in kompetenc.
3. Organiziranje formalne svetovalne dejavnosti za **opredelitev in odpravljanje vrzeli v veščinah**, kakor jih v posameznih programih zaznavajo deležniki (zlasti delodajalci).
4. Organizirati formalno **posvetovanje z ljudmi v medijskem prostoru**, da bi redno ugotavljali in odpravljali vrzeli v obvladovanju veščin glede na ponudbo programa.
5. Temeljito **prevetriti načrt poučevanja**, še posebej z vidika drastičnega krčenja pedagoškega proračuna.

Neskladnosti

Niso bile ugotovljene.

1. 10. ORGANIZACIJA IN IZVEDBA IZOBRAŽEVANJA ŠTUDIJSKEGA PROGRAMA DRUGE STOPNJE **OBRAMBOSLOVJE**

Ugotovljeno dejansko stanje

- **Izpolnjevanje meril za akreditacijo**

Merila so izpolnjena.

- **Analiza ugotovitev**

Skupina je dobila vtis, da sta znotraj izbirnih predmetov (modula Vojska in Varnost; rešitev z izbirnimi predmeti) vsebinsko navzoča dva ločena programa, ali obstaja vsaj pozitiven potencial za tako ločevanje. OPOMBA: V **odzivu na prelimin. poročilo** (15.6.2015) skrbnik programa zapiše, da bi bilo lahko v primeru zagotovitve finančnih sredstev izbirnih predmetov še več, program pa bi se lahko izvajal tudi v obliki rednega in tudi izrednega študija.

Sodelovanje pri raziskovalnih projektih, ki so povezani z realnim sektorjem (delodajalci), se vpeljuje tudi v študentsko delo. Raziskovanje bi lahko izboljšali, zamisli so – vendar ni sredstev.

Dobro razlikovanje med prvostopenjskim in drugostopenjskim študijem, kar so potrdili vsi deležniki. Drugi semester magisterija je namenjen pisanju magistrske naloge. Obe stopnji sta koherentno povezani.

Predmet Terorizem je imel 60 (oz. celo 80 študentov), sicer povprečje okoli 15 študentov, zdaj poteka proces preoblikovanja glede na trende.

OPOMBA: V **odzivu na prelimin. poročilo** (15.6.2015) vlagatelj dodaja, da so izvedli ukrepe za zmanjševanje skupin na 25 študentov.

Študenti imajo občutek, da se upošteva njihove individualne potrebe, kar zadeva izvedbo predmetnika.

Študenti pogrešajo neposreden dostop oz. povezavo do zaposlitvenega sektorja.

Očitna je potreba študentov, da pridobijo več praktičnih izkušenj znotraj magistrskega programa (konsenz vseh). Študenti so na tak predlog prejeli obrazložitev s strani vodstva, da to ni možno zaradi pomanjkanja finančnih sredstev.

Nihče izmed študentov navzočih v pogovoru še ni slišal za samoevalvacijsko poročilo. Samoevalvacijsko poročilo se po trditvah vodstva sicer obravnava na ravni katedre. O spremembah se razpravlja na fokusnih skupinah s študenti in na rednih sestankih učiteljev programa.

Vrednotenje profila diplomanta tega magistrskega programa v mednarodnem prostoru je visoko (eno mnenje študenta).

Vtis skupine je, da program dobro odgovarja na najbolj pereča vprašanja oz. teme področja (npr. terorizem), čeprav mu rigidni izvedbeni format ne dovoljuje popolne uporabnosti (npr. preveč predstavitev seminarskih nalog).

Podvajanje učnih vsebin se preprečuje z metodo rednega pregleda na ravni katedre. OPOMBA: V odzivu na prelimin. poročilo z dne 15.6.2015 na str. 15 vlagatelj obsežno oriše te postopke, in utemelji kompetenčno sestavo programa, pa tudi dinamiko njegovega razvoja.

Veliko študentov program razume kot prvi korak v akademski karieri – zaposljivost ne igra pomembne vloge pri tem.

Pogled delodajalca: obstaja prostor za izboljšave, čeprav so diplomanti odlični. *Profesorji so k njim pristopili pri prenavljanju predmetnika (vendar ne tudi obratno)*. Dobra splošna izobrazba – študenti so se zmožni prilagoditi različnim scenarijem delovnega okolja, hitro napredujejo. Dober kontrast glede na profil diplomanta prve stopnje.

Diplomanti so brez težav usposobljeni za delo na različnih področjih – raznovrstni in prilagodljivi, tekoče znanje tujih jezikov je še ena prednost.

Opomba glede zaposljivosti: njihov glavni delodajalec (vlada) ima prepoved zaposlovanja.

Ekskurzije so dobra praksa, predstavljajo priložnost za interakcijo z delodajalci.

Prednosti

- Jasno izražena kultura in dosledno izvajanje **zagotavljanja kakovosti**.
- **Proaktivno delovanje** in ne zgolj odzivanje na trenutne izzive, povezane s financiranjem.
- Dobra **mednarodna povezanost**.
- Jasno izražena, mednarodno primerljiva odličnost v teoretičnih oziroma **temeljnih predmetih**.
- Dober kontakt z **delodajalci**, posebej z Ministrstvom za obrambo.
- Informirana in skladna **študentska in učiteljska skupnost** na ravni katedre.
- Redne **eskurzije**, kljub finančni stiski.

Priložnosti za izboljšanje

1. **Krepitev sodelovanja s Pravno fakulteto, Filozofsko fakulteto, Ekonomsko fakulteto in drugimi fakultetami** UL (ali celo z drugimi univerzami), da se čim bolje izkoristijo posamezne priložnosti in specifična odličnost v skupno korist. To je pomembno zlasti v času zategovanja pasu.
2. **Jasnejša opredelitev in poglobitev edinstvenosti teh programov** v primerjavi s tradicionalnim diplomatsko-akademskega načinom izobraževanja (npr. poudarek na pogajanju in drugih poslovnih oziroma podjetniških veščinah, uvedba samostojnega predmeta o financiranju projektov EU, obvladovanju mednarodnih tveganj, in kariernemu načrtovanju za delo v mednarodnih ustanovah).
3. Zagotovitev, da se omogoči **poučevanje strokovnega/diplomatskega jezika v čim več tujih jezikih**. Zagotavljanje čim večjega števila jezikov pomeni sodelovanje s Filozofsko in Ekonomsko fakulteto, da se viri ne podvajajo, t.j. priporočamo, da se izobraževanje NE izvaja izključno v okviru FDV.
4. **Razmislek o znižanju števila vpisnih mest**, kjer bi bilo to ustrezno, da se bolje upoštevajo dejanske zaposlitvene možnosti v Sloveniji glede na trende, zlasti z vidika omejitve zaposlovanja v javnem sektorju.
5. Potrebno bi bilo ponuditi načine, da lahko **delodajalci**, tudi ministrstva, pridejo v stik z študenti že v času študija.

Neskladnosti

Niso bile ugotovljene.

1. 11. ORGANIZACIJA IN IZVEDBA IZOBRAŽEVANJA ŠTUDIJSKEGA PROGRAMA DRUGE STOPNJE **ODNOSI Z JAVNOSTMI** FAKULTETE ZA DRUŽBENE VEDE

Ugotovljeno dejansko stanje

- **Izpolnjevanje meril za akreditacijo**

Glej uvodno opombo poglavja 1 zgoraj.

- **Analiza ugotovitev**

Program se ne izvaja od leta 2011, izvajan je bil zgolj dve leti v obliki izrednega študija. Da bi zagotovili financiranje tujih gostujočih predavateljev, so povišali šolnino - ko pa je nastopila kriza, so morali program zapreti.

OPOMBA: V **odzivu na prelimin. poročilo** (15.6.2015) skrbnik programa zapiše, da je bilo vsako leto, ko je bil program razpisan, dovolj zanimanja.

Opomba glede statistike: samo 2 študenta sta doslej magistrirala na programu, o ostalih ni nobenih zanesljivih podatkov (naj bi sicer po besedah vodstva bili zaposleni in/ali v tujini).

Študenti (in ostali) trdijo, da jih je vedno bolj zanimalo Strateško komuniciranje, pa čeprav zaposleni trdijo, da je vedno obstajalo veliko povpraševanje po prav tem programu (vendar jim je bilo rečeno, da katedra lahko izvaja samo en »osrednji« program).

Zaznan je bil resen problem skupne delovne preobremenjenosti zaposlenih do 130% polnega delovnega časa, vsi pa so 100% pedagoško obremenjeni, tako da ni prostora za dodatne (ali ponovno zagnane) programe.

Prednosti

- Zelo dobro pripravljene in kompetentno posodobljene **učni načrti**.

Priložnosti za izboljšanje

1. Priporočamo, da sistematično:

1.1. **vključite izbrane predmete programa v ponudbo drugih programov** (čeprav deloma celo v okviru prve stopnje);

ALI:

1.2. skupaj z vsemi ustreznimi deležniki (vključno z drugimi fakultetami in morda univerzami) **sprožite proces temeljite prenove programa**, ki bi ga lahko ponudili kot povsem nov program (in ga tudi akreditirali) z boljšimi možnostmi, da bi z njim pritegnili domače in tuje študente.

2. Razvoj rešitev z vidika upravljanja kadrov, ki bodo zagotavljale realistično načrtovanje razvoja v prihodnosti, še posebej v luči ambicij po skupnih diplomah.

3. Predlagamo zaprtje programa in njegovo ponovno oblikovanje in implementacija skozi celovito strategijo na ravni katedre in fakultete.

Neskladnosti

Glej uvodno opombo poglavja 1 zgoraj.

1. 12. ORGANIZACIJA IN IZVEDBA IZOBRAŽEVANJA ŠTUDIJSKEGA PROGRAMA DRUGE STOPNJE **POLITOLOGIJA – BALKANSKE ŠTUDIJE**

Ugotovljeno dejansko stanje

- **Izpolnjevanje meril za akreditacijo**

Glej uvodno opombo poglavja 1 zgoraj.

- **Analiza ugotovitev**

Programa se nikdar ni izvajalo. Nekateri študenti drugih programov so bili mnenja, da je razlog za to pomanjkanje zainteresirane kritične mase kandidatov za študij.

Vodstvo si želi obdržati stik s konkurenco znotraj EU in meni, da jim to lahko uspe na način, da program ostane akreditiran.

Učenje s pomočjo izkušenj ostalih programov na katedri bi lahko zagotovilo bolj varen začetek tega programa – tako meni vodstvo.

Program se po mnenju vodstva in učiteljev zelo razlikuje od Politične teorije, ki jo prav tako izvaja ista katedra, zato tudi združevanje ne bi bilo mogoče.

Program se sicer vsebinsko redno obnavlja.

Ni podatkov s strani študentov ali delodajalcev.

Prednosti

- Zelo dobro pripravljene in kompetentno posodobljene **učni načrti**.

Priložnosti za izboljšanje

1. Priporočamo, da sistematično:

1.1. **vključite izbrane predmete tega programa v ponudbo drugih programov** (čeprav deloma celo v okviru prvega cikla);

ALI:

1.2. skupaj z vsemi ustreznimi deležniki (vključno z drugimi fakultetami in morda univerzami) **sprožite proces temeljite prenove programov**, ki bi ga lahko ponudili kot povsem nove programe (in ga akreditirali) z boljšimi možnostmi, da bi z njim pritegnili domače in tuje študente.

2. Predlagamo zaprtje programa in njegovo ponovno oblikovanje in implementacijo skozi celovito strategijo na ravni katedre in fakultete. Taka strategija bi lahko konsolidirala paradokso potrebe po novih tujih študentih in spodbudila dejanski zagon programa, še posebej z njegovo ciljno promocijo.

Neskladnosti

Glej uvodno opombo poglavja 1 zgoraj.

1. 13. ORGANIZACIJA IN IZVEDBA IZOBRAŽEVANJA ŠTUDIJSKEGA PROGRAMA DRUGE STOPNJE **POLITOLOGIJA – POLITIČNA TEORIJA**

Ugotovljeno dejansko stanje

I don't find this comment relevant, especially in context of all the other reports.

- **Izpolnjevanje meril za akreditacijo**

Merila so izpolnjena.

- **Analiza ugotovitev**

Implementacija programa se je izboljšala s pomočjo študentskega foruma na ravni katedre (npr. vpeljava gostujočih predavateljev).

Zaposljivost ostaja znana težava, študenti se zavedajo dejstva, da morajo biti aktivni tekom študija in fleksibilni pri iskanju zaposlitve.

Zanka kakovosti je lokalno (na ravni programa oz. katedre) zaprta, a zgolj v neformalnih okvirih.

Pogovora so se udeležili izjemno samozavestni študenti, ki visoko cenijo program.

Študenti trdijo, da je kontakt med učitelji in študenti zelo intenziven in kakovosten, občutek imajo, da se jih podpira pri njihovih individualnih potrebah in predlogih.

Študentski predstavniki svoje vrstnike obveščajo preko socialnih omrežij, e-pošte itd., predstavništvo deluje dobro.

Študentske ankete delujejo prisilno (50% odziv), študenti menijo, da bi jih morali izvajati bolj previdno, z več motiviranja, da bi s tem izboljšali dejanski odziv.

Študenti so izrazili občutek, da ne morejo vplivati na odločitve na ravni univerze, saj ne obstaja mehanizem, ki bi jim to omogočal.

En študent je sicer vedel, da obstaja samoevalvacijsko poročilo, a ni znal povedati, kje ga je mogoče najti ali kaj je v njem zapisano. Samoevalvacija se sicer obravnava na ravni katedre (fokusne skupine s študenti in redni sestanki katedre, posamezni predmeti dobijo povratne informacije s strani študentov ob koncu izvedbe).

Močno »teoretsko ozadje« programa tako študenti kot učitelji ocenjujejo kot prednost.

Kot metodo se sedaj uporablja »Hermenevtični cikel« - gre za poseben način »učenja skozi delo«, kar je med učitelji razumljeno kot pomembna (mednarodna) metodološka inovacija na ravni katedre.

V zvezi z odlašanjem zaključka študija je bil izveden poseben sestanek, tudi na podiplomski ravni. Uvedeno je bilo bolj fleksibilno izvajanje programa.

Kot pomembno prednost programa učitelji označujejo povezovanje prvostopenjske in drugostopenjske naloge v enovit in obsežen raziskovalni proces.

Vertikalna in horizontalna integracija predmetov v 4+1 perspektivi je na ravni katedre dobra. Študenti predlagajo koncept »glokalizacije« študija (globalizacija in lokalizacija obenem) in katedra je uvedla več poudarka na raziskovanju, nove teme – tako na mednarodni kot na nacionalni ravni

Alumni sistem je formaliziran na ravni katedre, kar tudi ugodno vpliva na postopke pri prenovi programov.

Skupina je povečini dobila vtis, da večina študentov program vidi kot prvi korak na akademski karierni poti – zaposljivost zunaj akademske sfere pa zanje ne igra pomembne vloge.

OPOMBA: V **odzivu na prelimin. poročilo** (15.6.2015) skrbnik programa zapiše, da so uskladili obveznosti študentov in pripravili seznam temeljne literature. V odzivu tudi obsežno pojasni vertikalno in horizontalno konsolidacijo programa. Dodajajo tudi, da na tem programu izvajajo kontaktne ure tudi v letnem semestru.

Nakazujejo tudi na finančne mehanizme, ki posamezni program omejujejo pri njegovem razvoju oziroma doseganju posameznih vidikov odličnosti.

Katedri je uspelo s predlogom uniformiranega obrazca izboljšati delovanje zanke kakovosti na ravni fakultete.

Diplomanti, ki delajo v gospodarstvu (direktor podjetja), trdijo, da jim je uspelo prenesti številne mehke veščine pridobljene v programu (kritično razmišljanje, strateške perspektive in načrtovanje) v njihovo delovno okolje. Manjkajo pa veščine znanja jezika, ki bi omogočale teoretični pluralizem (posebej nemški in francoski jezik), saj prevladuje znanje angleškega jezika, in navezava na tovrstne vire, prevode, avtorje ipd.

Mnenje delodajalca: pomembno je, da se na pot študenta/diplomanta/delodajalca ne gleda samo s pozitivističnega vidika. Obstajajo ključne prenosljive veščine, ki imajo vrednost za prihodnjo zaposlitev, npr. strateško razmišljanje, razumevanje kompleksnih organizacij/odnosov, kritičnega mišljenja itd.

POSTOPKOVNA OPOMBA:

Skupina je prosila, da študentka Ana Pavlič po 20 minutah zapusti razgovor s študenti, kar je tudi storila. To je bilo nemudoma potem, ko je bilo iz pogovora ugotovljeno, da gre za študentko funkcionarko (v tem sklopu pogovorov naj funkcionarjev ne bi bilo).

Prednosti

- Program je uspešen pri posredovanju **mehkih veščin** in širokega spektra kompetenc.
- Program izkazuje pozitiven, kritičen in avtonomen **vpliv na politični diskurz** in dejansko dogajanje v družbi; izjemna sposobnost jasne razlage in odločnega zagovarjanja akademskih in dobro utemeljenih alternativnih družbenih stališč.
- Program je priljubljen tudi pri **tujih študentih**.
- Pri programu sodeluje veliko **tujih učiteljev** (z dodano vrednostjo po posameznih temah ali področjih).
- Vpeljan je bil **nov didaktični pristop** (Hermenevtična metoda), ki se širi tudi v tujino.
- **Aktivni študenti**, ki so sodelovali pri neformalnih razgovorih na katedri, so vplivali na nekatere spremembe.
- **Plenum** »Politologija v krizi« (vključeni tudi profesorji), kot učinkovita neformalna oblika samorefleksije.

Priložnosti za izboljšanje

1. Temeljitejše spremljanje in vrednotenje **razvoja mehkih veščin in splošne razgledanosti** pri vsakem študentu.
2. Ponovna **opredelitev učnih izidov in dopolnjen opis programa** tako, da bo ustrezneje nakazano, na katerih področjih si lahko študenti teh programov obetajo zaposlitev; ter jasnejša, konkretnjša opredelitev doprinosa programa v družbi.
3. **Opredelitev posebnih pričakovanj in ciljev za proces internacionalizacije** (npr. večje udeležbe tujih predavateljev/učiteljev, večje udeležbe na mednarodnih konferencah, več domačih študentov, tudi možnost izrednega študija itd.) ter ustrezno vplivanje na strateške dokumente in njihovo izvajanje.

Neskladnosti

Niso bile ugotovljene.

1. 14. ORGANIZACIJA IN IZVEDBA IZOBRAŽEVANJA ŠTUDIJSKEGA PROGRAMA DRUGE STOPNJE **STRATEŠKO TRŽNO KOMUNICIRANJE**

Ugotovljeno dejansko stanje

- **Izpolnjevanje meril za akreditacijo**

Merila so izpolnjena.

- **Analiza ugotovitev**

Študenti prihajajo iz zelo različnih fakultet, želijo biti odprti za ostale kandidate – četudi to predstavlja težavo pri izenačevanju vstopnega znanja študentov. Vodstvo opaža potrebo študentov tehničnih smeri, da osvojijo ali izboljšajo svoje marketinške veščine.

Ambicija katedre je močna, EU-orientirano jedro znanja o temi, z mednarodnim ugledom.

Vodstvo je identificiralo tri težavna področja (znotraj internega sistema kakovosti na katedri):

- kvaliteta vpisanih študentov (posebej tistih, ki prihajajo z drugih fakultet)
- poglobljen fokus nasproti pestrosti študijske vsebine (izidov)
- praktična orientacija študija (potreba študentov, ki jo vodstvo ne deli, saj jih skrbi, da bi s tem trpela teoretska naravnost in kvaliteta).

Program študentom ponuja praktično, z delom povezano izdelavo magistrske naloge, kar se izraža v popolni zaposlenosti na področju. Zelo dobra, področno-relevantna zaposlenost diplomantov.

Zaposleni obravnavajo študente kot uporabnike in jim poskušajo z interpretacijo akademskega polja ter podajanjem specifičnega znanja v kar največji meri pomagati.

Povpraševanja je po 80 vpisnih mestih na leto – ponujajo jih zgolj 35, a te številke ne želijo zvišati, saj se zavedajo finančne situacije.

Razredi so manjši, študenti so zelo povezani, študenti imajo pozitivne izkušnje s praktičnim delom.

Študenti so prepričani, da je nadgradnja znanja, ki jo je ponudil program, relevantna, še posebej z vidika izbirnosti predmetov. Kot prednost se ocenjuje tudi praktično znanje, ki ga ponuja program. Po končanju tega 1-letnega programa so študenti prepričani, da so pripravljeni za trg dela – *po drugi strani pa bi želeli več predavanj v smislu obsega in izpitov.*

Študenti slabo poznajo svoje študentske predstavnike, domnevno tudi zato, ker njihovo področje trenutno nima predstavnikov v študentskem svetu.

Zdi se, da imajo vpisani iz ostalih (ne-tematskih) prvostopenjskih programov težavo z usvajanjem programa po specifični plati, zato potrebujejo dodatno znanje, ki pa ga enoletni predmetnik (učni načrti v sedanji obliki) ne omogoča.

Intervjuvani študenti niso poznali samoevalvacijskega poročila; koncept jim je znan zaradi njihovih lastnih izkušenj, niso pa bili seznanjeni s fakultetnim samoevalvacijskim poročilom.

Študenti nimajo nobenega praktičnega usposabljanja v pisanju reklamnih besedil in produkciji izjav za javnost, kar razumejo kot pomanjkljivost programa. Po njihovem mnenju bi to znanje moralo predstavljati del obveznih vsebin na programu.

Učitelji niso videli uporabne vrednosti sistema zagotavljanja kakovosti pri posodabljanju njihovih predmetov.

Oddelka se ne usmerja od zgoraj navzdol, da bi generiral zaslužek, čeprav ima očitno potencial – na oddelku tega ne počnejo predvsem, ker znotraj fakultete ne dobijo nobene spodbude, da bi to počeli.

Prednosti

- Dobra usklajenost s splošnimi potrebami družbe in **trga delovne sile** (na ravni učnih načrtov).

- Močne neformalne povezave z **delodajalci**, vplivneži, vodilnimi na trgu itd.
- Program zagotavlja ustrezno (prej nedostopno) strokovno usposabljanje za študente, kar znatno izboljša njihovo **zaposljivost** na položajih srednje ravni
- **Najvišja stopnja zaključevanja študija** na fakulteti.
- Diplomanti so dejansko **zaposleni** na področju njihovega študija – vsi intervjuvanci.
- Visoki akademski standardi, ki jih podpira **pristop usmerjen k študentom**.
- Študentom program ponuja kompetentnost in samozavest za **trg dela**. V praksi to pomeni, da program do-usposablja študente, ki bi bili sicer nezaposljivi.

Priložnosti za izboljšanje

1. **Razmislek o zvišanju števila vpisnih mest** z namenom boljše usklajenosti z resničnimi razmerami na področju zaposlovanja v Sloveniji glede na trende, zlasti glede na stanje in napovedi na trgu dela.
2. Uvedba alternativnih **rešitev, s katerimi bi se odzvali na potrebe po praktičnih projektih/pripravištvu/delovnih izkušnjah/simulacijah** ali drugih oblikah pridobivanja praktičnih izkušenj in kompetenc.
3. Organiziranje formalne svetovalne dejavnosti za **opredelitev in odpravljanje vrzeli v veččinah**, kakor jih v posameznih programih zaznavajo deležniki (zlasti delodajalci).
4. Iskanje in uvedba rešitev za zmanjševanja čakalnih vrst za **mentorstvo magistrske** naloge.
5. **Povečati vpis** na program, saj je zanimanja dovolj.
6. Vpeljava **komercialno** naravnane verzije magistrskega študija (ali prilagoditev obstoječega v smeri bolj komercialno-orientirane verzije) – idealna ustreznica tistim, ki so že zaposleni in potrebujejo dodatno usposabljanje.

Neskladnosti

Niso bile ugotovljene.

1. 15. ORGANIZACIJA IN IZVEDBA IZOBRAŽEVANJA ŠTUDIJSKEGA PROGRAMA DRUGE STOPNJE **SVETOVNE ŠTUDIJE**

Ugotovljeno dejansko stanje

- **Izpolnjevanje meril za akreditacijo**

Glej uvodno opombo poglavja 1 zgoraj.

- **Analiza ugotovitev**

Program je v večini povezan s programom »Politologija« in ne programom »Mednarodni odnosi«, študenti pa so mnenja, da se mora obdržati ali se navezati na »duh« slednjega, saj na ta način študirajo po »vertikali lastne katedre«.

Koordinator meni, da obstaja možnost, da bi program ponovno zagnali, saj ga fakulteta ohranja iz razlogov internacionalizacije. Sedaj čakajo na univerzo, da podpre internacionalizacijo s konkretnimi ukrepi.

Program je imel študente pred 3 leti, ti se še vedno srečujejo (ambasadorji, zunanji ministri, novinarji, medijski delavci) znotraj neformalnega alumni kluba.

Program za izvedbo predvideva tuje predavatelje, čeprav bi bilo možno program izvajati tudi z »domačo kadrovsko zasedbo«, četudi ne s tolikšno mednarodno kakovostjo oziroma vidnostjo, kot poprej.

Število študentov iz leta 2009, ki študija še niso dokončali, znaša 14, vsega skupaj programa ni dokončalo skoraj 80 študentov.

Študenti, ki še niso dokončali programa, v praksi nimajo nikakršne podpore, kakor izhajajo iz pogovorov z njimi. Zdi se, da nobenega izmed njih niti niso soočili z vprašanjem zaključka študija, čeprav jih še 80 ni zaključilo programa.

Komisija s strani velike večine intervjuvancev ni opazila nikakršne dejanske motivacije, da se program še naprej izvaja (razen zgolj zaradi strateških razlogov na ravni fakultete).

Prednosti

- V vseh primerih zelo dobro pripravljene in kompetentno posodobljene učni načrti.
- Bogata zapuščina nekdanjega vodilnega programa fakultete.

Priložnosti za izboljšanje

1. Priporočamo, da sistematično:

1.1. **vkjučite izbrane predmete programa v ponudbo drugih programov** (čeprav deloma celo v okviru prvestopnje);

ALI:

1.2. skupaj z vsemi ustreznimi deležniki (vključno z drugimi fakultetami in morda univerzami) **sprožite proces temeljite prenove programa**, ki bi ga lahko ponudili kot povsem nov program (in ga tudi akreditirali) z boljšimi možnostmi, da bi z njim pritegnili domače in tuje študente.

3. Vpeljava urgentnih in osredotočenih ukrepov, da se poskrbi za čim večji delež tistih 80 študentov, ki še vedno **niso zaključili** programa.
4. Morebitno **prerazporejanje** in osveževanje pozitivne zapuščine programa v ostale (izvajane) programe.
5. Izboljšanje ujemanja **veščin in znanja** z dejanskimi potrebami v sodobnih situacijah.
6. Boljše uravnavanje oziroma komplementarnost specifičnih **učnih izidov** programa s programoma »Mednarodni odnosi« in »Diplomacija«.

Neskladnosti

Glej uvodno opombo poglavja 1 zgoraj.

1. 16. ORGANIZACIJA IN IZVEDBA IZOBRAŽEVANJA ŠTUDIJSKEGA PROGRAMA DRUGE STOPNJE **UPRAVLJANJE JAVNIH IN NEPROFITNIH ORGANIZACIJ**

Ugotovljeno dejansko stanje

- **Izpolnjevanje meril za akreditacijo**

•
Glej uvodno opombo poglavja 1 zgoraj.

- **Analiza ugotovitev**

Program se ne izvaja že od 2011/12. Pred tem se je izvajal kot izredni študij. Držijo ga v nekakšni hibernaciji »zaradi finančnih razlogov« -- trenutno preučujejo možnosti ponovnega zagona, ki bi bil lahko tvegan zaradi močne konkurence z ostalimi fakultetami na nacionalni ravni. S strani študentov ni razvidnega interesa, ki bi opravičeval dejstvo, da je program še naprej odprt. Programu se ne želijo odreči zaradi notranjega procesa reakreditacije in močnih kompetenc (na kadrovskega področju), na ravni katedre. Da bi program ponovno odprli, bi potrebovali uvodno obdobje 12 mesecev – trenutno sicer nimajo kadrovske kapacitete za tak scenarij. Komisija je dobil avtis pomanjkanja vsakršne raziskave trga, ki bi opravičevala ponovno odprtje programa.

Zaposleni menijo, da je bil program šablona za razvoj drugih dobrih programov. Menijo, da v konkurenci z ostalimi programi, ta program ni finančno vzdržan. Programska samoevalvacija ob tem sicer ugotavlja: "Hkrati pa je mogoče zaznati premik pri odnosu do javnega in neprofitnega sektorja v smeri višjih pričakovanja in zahtev po boljšem upravljanju."

Delodajalec (tudi diplomant) meni, da ima program pomembno relevantnost – vendar bolj v smislu zbira kakovostnih predmetov, in bi moral biti na voljo na dodiplomski ravni.

Za intervju ni bilo na voljo študentov.

Prednosti

- Dobro pripravljene in kompetentno posodobljene **učni načrti**.

Priložnosti za izboljšanje

1. Priporočamo, da sistematično:

1.1. **vključite izbrane predmete teh programov v ponudbo drugih programov** . Premik relevantnih predmetov na ostale programe in/ali na dodiplomsko raven.

ALI:

1.2. skupaj z vsemi ustreznimi deležniki (vključno z drugimi fakultetami in morda univerzami) **sprožite proces temeljite prenove programa**, ki bi ga lahko ponudili kot povsem nov program (in ga tudi akreditirali) z boljšimi možnostmi, da bi z njimi pritegnili domače in tuje študente.

Neskladnosti

Glej uvodno opombo poglavja 1 zgoraj.

1. 17. ORGANIZACIJA IN IZVEDBA IZOBRAŽEVANJA ŠTUDIJSKEGA PROGRAMA DRUGE STOPNJE **VARNOSTNE ŠTUDIJE**

Ugotovljeno dejansko stanje

- **Izpolnjevanje meril za akreditacijo**

Glej uvodno opombo poglavja 1 zgoraj.

- **Analiza ugotovitev**

Predstojnik katedre meni, da program ni v notranji konkurenci z ostalimi programi na katedri (dva se izvajata, eden je skupni). Mnenje katedre je, da je internacionalizacija kot princip enoprogramske trajnostne perspektive dober razlog, da program ostane še naprej akreditiran. Glede na trenutne trende na globalni in regionalni ravni bi lahko program po mnenju koordinatorskega predstavljala zelo zanimivo izbiro za številne študente -- o čemer komisiji niso predložili nobenih dokazov s strani podobnih/relevantnih delodajalcev, ali drugih podatkov, ki bi to podpirali.

Nobenih informacij s strani študentov ali delodajalcev.

Prednosti

- V vseh primerih zelo dobro pripravljene in kompetentno posodobljene učne načrte.

Priložnosti za izboljšanje

1. Priporočamo, da sistematično:

1.1. **vključite izbrane predmete programa v ponudbo drugih programov** (čeprav deloma celo v okviru prve stopnje);

ALI:

1.2. skupaj z vsemi ustreznimi deležniki (vključno z drugimi fakultetami in morda univerzami) **sprožite proces temeljite prenove programa**, ki bi ga lahko ponudili kot povsem nov program (in ga akreditirali) z boljšimi možnostmi, da bi z njimi pritegnili domače in tuje študente.

2. Povečanje razpoznavnosti (potencialnih) **povezav z Ministrstvom za obrambo** na strateški ravni in ravni zagotavljanja kakovosti, in sicer specifično za ta program.

3. Aktivacija pasivnega vodstva programa v smislu (zaposlitvene) **promocije** in povečevanja ozavešanja o potrebi po tem profilu na tej stopnji, v splošni in predvsem strokovni javnosti.

Neskladnosti

Glej uvodno opombo poglavja 1 zgoraj.

2. VPETOST V OKOLJE

Ugotovljeno dejansko stanje

- **Izpolnjevanje meril za akreditacijo**

23. člen Meril: Pri vseh študijskih programih so Merila izpolnjena.

- **Analiza ugotovitev**

Vpetost v okolje je za presojane programe ustrezno vključena v oziroma skladna z veljavnim **poslanstvom, vrednotami in vizijo** Univerze v Ljubljani, predvsem v smislu družbene **povezanosti, sodelovanja** s partnerji (tako na ravni države kot mednarodno) in prenosa znanja.

Fakulteta razume pomen razvijanja veščin, relevantnih za **zaposlovanje**, pri čemer je tako pri učiteljih kot študentih zaznati pristno in legitimno razumevanje, da so zaposlitvene možnosti le ena od mnogih prednosti magistrskega študija. (Opaziti je bilo sicer občutno raznolika mnenja študentov o stališču, ali je pot do zaposlitve glavno poslanstvo njihovega študijskega programa).

Skupina meni, da bi bilo to vprašanje treba obravnavati v povezavi s poročilom o projektu DEHEMS (str. 261), ki ga je objavila FDV. Izsledki kažejo, da je manj kot tretjina študentov v Sloveniji zadovoljna z lastno pripravljenostjo na vstop na trg dela (precej manj kot v Nemčiji, Avstriji in na Poljskem), in da je pri študentih družbenih ved v Sloveniji delež zadovoljstva komaj 22 %.

Med študijskimi programi FDV je nedvomno nekaj **primerov dobrih praks**, vendar ta praksa ni stalna pri vseh programih; skupina je zaznala še veliko neizkoriščenih možnosti za izboljšanje, prav s pomočjo tesnejše diseminacije primerov dobrih praks med programi.

OPOMBA: Posamezne programske-specifične ugotovitve so navedene zgoraj, v poglavju 1.

Učitelji in študenti se dobro zavedajo pomena kompetenc, povezanih z zaposljivostjo, z jasnim pogledom na relevantnost teh veščin za nadaljnji razvoj študentov. Sedanji zaposlovalci temu v veliki meri pritrjujejo, pri čemer so pričakovane kompetence ustrezne (s pripombo, da so to prej stališča predstavnikov zaposlovalcev, kot pa ključnih odločevalcev o novih kadrih v organizacijah): »Fakulteta proizvaja diplomante, ki imajo široko znanje o stvareh, ki jih družba potrebuje«, in vendar: »Čeprav imajo študenti veliko znanja, niso vedno dovolj usposobljeni«. Za vse študijske programe bi bilo treba v dokumentih jasneje zapisati ključne zaposlitvene kompetence diplomantov in med ključnimi skupinami deležnikov (študenti, učitelji in zaposlovalci) vzpodbujati širšo razpravo o razvoju programov, njen vpliv na prihodnost programov pa bi moral biti razviden tudi študentom in zaposlovalcem.

Fakulteta na posameznih področjih izvaja dobro prakso na področju zaposljivosti, predstavniki zaposlovalcev tako menijo, da »lahko diplomanta FDV postavite kamorkoli [v katerikoli oddelek organizacije] in bo dobro opravljal svoje delo«, in tudi, da je »očitno, da je razpon jezikov, ki jih diplomanti obvladajo, velika prednost.« To je najočitnejše tam (programi oz. katedre), kjer se je uveljavila kultura intenzivnega skupinskega dela med učitelji in študenti. Učitelji tako zlasti podpirajo pripravljenost in angažiranost študentov pri načrtovanju in iskanju zaposlitve; podporo študentom nudijo tudi neformalne povezave učiteljev s potencialnimi zaposlovalci in njihova pripravljenost, da študente usmerjajo na področja, kjer imajo možnost zaposlitve, vendar kljub temu formalni odnosi z zaposlovalci niso tako dobro vzpostavljeni. Zaznati je malo učinkovite izmenjave dobrih praks med programi in katedrami fakultete, zato ima fakulteta posledično še veliko možnosti za proaktivnejšo izmenjavo dobrih praks med učitelji, programi in katedrami.

OPOMBA: V **odzivu na prelim. poročilo** z dne 15.6.2015 (točka 9.) vlagatelj dodaja dva vira za spremljanje zaposljivosti ter navede njihovo pomembnost in opredeli njihovo zanesljivost. Izkažejo tudi, da poglobljeno spremljajo stanje zaposljivosti ter trende za posamezne programe, iz odziva izhaja poglobljeno razumevanje problema.

Predstavniki študentov in zaposlovalcev so izpostavili vrednost **praktičnih izkušenj** v obliki študijske prakse in izrazili željo, da se te aktivnosti ohranijo ali povečajo. Te aktivnosti npr. vključujejo ekskurzije v ključne organizacije (»Kar vidiš enkrat, je, kot da bi slišal stokrat.« (navedba zaposlovalca)), uporabo praktičnih primerov, večji poudarek na razvijanju retoričnih sposobnosti, izvenštudijske aktivnosti, študijsko prakso in (ali kot pot v) redno zaposlitev. Prav tako je razvidno, da tako študenti kot zaposlovalci zelo cenijo priložnosti za medsebojna srečanja, tako na formalni kot neformalni ravni; na primer, da diplomanti predstavijo študentom lastno poklicno pot; ali dogodki, kot je Zaposlitveni most, ki ga organizira Študentska organizacija FDV. Z ozirom na to, da se zaradi finančnih omejitev odpira manj možnosti, da bi v okviru študijskih programov študenti imeli priložnost pridobiti si tovrstne izkušnje, je potrebno za iskanje alternativnih rešitev k problemu pristopiti bolj proaktivno in inovativno.

Angažiranost pri **sodelovanju učiteljev z diplomanti in zaposlovalci** učinkuje dobro na neformalni ravni, učitelji vzdržujejo osebne kontaktne mreže in (do neke mere) uporabljajo omrežja alumnov in družabna omrežja (kot je npr. LinkedIn). Študentom so te povezave znane in cenijo prizadevanja učiteljev za podporo pri koriščenju teh kontaktov. Kakor je bilo ugotovljeno že za razvoj kompetenc, obstajajo tudi tukaj primeri dobrih praks na posameznih katedrah, ki bi jih fakulteta lahko proaktivno razširila na vse programe in tako spodbudila izmenjavo izkušenj. Izmenjava izkušenj pri vzdrževanju stika z zaposlovalci bo koristna tudi v primerih težav ali izzivov – kolegialna presoja je pogosto koristna tako za uspešne kot tudi za manj uspešne aktivnosti. Prav tako obstaja možnost, da se povezave z zaposlovalci izkoristijo bolje na način, da so njihova stališča v stiku z razvojem programov in učnih načrtov.

Zaposljivost študentov je z vidika širšega družbenega **konteksta** lahko paradokсна. Ker je zaposlovanje v javnem sektorju ustavljeno, volonterska pripravništva v javnih organizacijah pa ukinjena, študenti v številnih programih nimajo na razpolago dovolj teh mest in podobnih priložnosti. V povezavi z **izzivi**, ki jih predstavljata iskanje zaposlitve po končanem študiju, to prispeva k zmanjšani motivaciji za dokončanje študija. Kakor je menil študentski predstavnik, je skoraj da »edina pot do resničnih življenjskih izkušenj preko študentskega dela«.

Predstavniki študentov so jasno izrazili stališče, da si **učitelji** aktivno prizadevajo spodbujati študente, da pravočasno zaključijo s pisanjem magistrske naloge, vendar se zdi, da pragmatične prednosti študentskega **statusa** prevladajo nad željo dokončati študij pravočasno in iskati pripravništvo oz. zaposlitev. Fakulteta sama bo težko vplivala na spremembo teh zunanjih dejavnikov, zato morajo biti pedagogi proaktivni pri iskanju dodatnih izkušenj za študente in jim ponuditi **alternativne možnosti**. To je npr. Erasmus program študentskih izmenjav in povečanje dostopa do drugih možnosti za študijsko prakso preko mrež alumnov.

Prednosti

- Študenti cenijo **podporo**, ki jo dobijo od zaposlenih na FDV **pri pridobivanju zaposlitve**, pri čemer je to zlasti vidno pri katedrah za **družboslovno informatiko, mednarodne odnose, tržno komuniciranje in odnose z javnostmi, novinarstvo in kulturologijo**.
- **Mnenja študentov** so ustrezno upoštevana pri sprotnem **razvoju programov**, zlasti v zvezi z zaposlitvenimi priložnostmi.
- Delodajalci potrjujejo uspešno pridobivanje **mehkih veščin** študentov v vseh programih.

Priložnosti za izboljšanje

1. **Učni izidi**: Za vse programe priporočamo, da v svojih formalnih dokumentih jasneje opredelijo učne izide in kompetence povezane z zaposlitvijo. Oblikovanje ustreznih enoznačnih navodil, ki naj bi jih upoštevali pri vseh programih, bi omogočilo boljše vsebinsko konsistentnost ter medsebojno usklajenost programskih katalogov oziroma posameznih učnih načrtov.

2. **Spremljanje zaposlenosti diplomantov**: Uporaba družbenih medijev in drugih zunanjih in notranjih spletnih platform (LinkedIn, Moj FDV, Alumni FDV idr.) bi lahko bila in bi morala biti bolj sistematično izvajana za spremljanje podatkov o zaposlenosti diplomantov (v kvalitativnem in kvantitativnem smislu). To bi tudi olajšalo razvoj obsežnejših podpornih omrežij in učinkovitejših aktivnosti za zagotavljanje dodatnih zaposlitvenih in razvojnih priložnosti. V povezavi z dodatnimi viri podatkov bi tako dobili jasnejšo sliko o zaposlenosti diplomantov in nudili boljše informacije o tekočem razvoju programov. Na ravni države bi z izboljšanjem metode (šifranta, KLASIUS) spremljanja zaposlovanja diplomantov v okviru Zavoda za zaposlovanje lahko visokošolske institucije lahko spet pridobivale podatke o diplomantih posameznega programa.

3. **Razširjanje dobrih praks**: Fakulteti priporočamo, naj proaktivno razvija kulturo interdisciplinarnih izmenjav dobrih praks med programi (s pomočjo ukrepov, kot so kolegialno opazovanje in refleksija poteka dela v ustanovi, seminarji o izmenjavi dobrih praks, tutorstvo za posamične kompetence, kot je denimo spletno učenje itd.). Nesporno je, da sta upravljanje omrežij delodajalcev in vzdrževanje stikov z diplomanti ponekod odlična, vendar ostaja vtis, da te aktivnosti potekajo izolirano.

4. **Inovativni pristopi k zaposlovanju študentov**: Ker je zaposlovanje v javnem sektorju problematično oziroma trendi nezanesljivi, bi veljalo razmisliti o spodbujanju neposrednega povezovanja diplomantov in študentov preko pobud, kakršna je npr. mentorstvo v parih, v katerega bi bili vključeni nekateri diplomanti in študenti.

Neskladnosti
z Merili za akreditacijo skupina **ni zaznala**.

3. DELOVANJE VISOKOŠOLSKEGA ZAVODA

Ugotovljeno dejansko stanje

- **Izpolnjevanje meril za akreditacijo**

Zavod povečini izpolnjuje vse kriterije Meril, posamezni zadržki so navedeni v nadaljevanju.

- **Analiza ugotovitev**

V splošnem fakulteta deluje na področju, za katerega je bila ustanovljena, s tem da izkazuje dobro uravnoteženost med **poučevanjem in raziskovanjem**. V večini primerov so učitelji vodilni strokovnjaki na svojem področju v državi, prav tako izkazuje ustrezno mednarodno prepoznavnost. V zadnjih letih se je fakulteta odločila, da preneha izvajati precej študijskih programov – to so Analiza evropske socialne politike, Etnične študije, Mediji in pravo, Odnosi z javnostmi, Svetovne študije, Upravljanje javnih in neprofitnih organizacij, ter Varnostne študije. Za vsakega od teh programov velja, da so se prenehali izvajati zaradi prenizkega zanimanja študentov oziroma zaposlovalcev, vendar se kljub temu posodablja in so zanje na razpolago ustrezni viri (z izjemo manjkajočih posameznih skupin sogovornikov, kakor navedeno zgoraj v poglavju 1).

Za manjše število študentov (z delno izjemo Politologije) magistrski programi predstavljajo pot za nadaljnjo akademsko kariero. Za večino študentov pa **študij** po teh programih dejansko predstavljajo nadaljevanje strokovnega razvoja – skoraj vsi študenti poleg študija hkrati opravljajo neko delo – pri čemer programe, v katere so vpisani, uporabljajo za nadgrajevanje veščin, ki jim povečini koristijo pri izboljšanju zaposlitvenih možnosti. Ne glede na to, fakulteta vztraja pri organizaciji študija magistrskih programov kot enoletnega rednega študija, kar vodi do obrnjenih rezultatov – več kot 95 % študentov se odloči podaljšati študij za eno leto (večina pa še za nekaj dodatnih let), in več kot 30-odstotna je odsotnost na predavanjih. Rezultati intervjujev kažejo, da so učitelji v glavnem zelo odzivni po e-pošti in da je večina programov metodološko osredotočena na samostojno delo študenta. Vendar se zdi, da je to bolj povezano s krčenjem stroškov, kot pa z razlogi pedagoške narave.

OPOMBA: V **odzivu na prelim. poročilo** z dne 15.6.2015 vlagatelj (točka 10.) opozarja, da med podaljševanjem študija ter izvedbo programov ni direktne povezave, ter da so na FDV naredili vse potrebno za izvedbo programov, negativni učinki pa da izhajajo predvsem iz situacija na državnih ravni (neurejen sistem Bolonjskega študija, visokošolske in socialne politika ipd.).

Skupina strokovnjakov prav tako ni zaznala sistematičnega vpeljevanja pedagoških pristopov, ki bi povečevali učinkovitost samostojnega učenja, kot so npr. problemsko učenje ali različne učne metodologije, podkrepjene s tehnologijo. Večina študentov na intervjujih je izrazila željo, da bi študirali dlje, medtem ko so si skoraj vsi zaposlovalci želeli, da bi bila teorija močnejše dopolnjena s prakso (vendar ne zamenjana z njo). Zaradi tega skupina strokovnjakov podaja resne pomisleke k ustrezni organizaciji izvajanja programov in projektov, na ravni celotne fakultete:.

Vsi pedagogi izkazujejo primerno mednarodno vpetost, vendar skupina strokovnjakov ni mogla pridobiti dokazil o strategiji **internacionalizacije** na ravni fakultete. V najboljšem primeru lahko ugotovimo, da se na FDV internacionalizacija pojmuje kot prizadevanje, deklarativno pa podlega procesom opredeljenim na ravni UL. Posamezni programi, zlasti Strateško tržno komuniciranje, Mednarodni odnosi, Diplomacija, Obramboslovje, Evropske študije, imajo razvite jasne strategije internacionalizacije in tako privabljajo tuje študente kakor tudi gostujoče predavatelje itd. Pri drugih programih ni opaziti, da se posebej mednarodno usmerjajo ali da zanje obstaja strategija za privabljanje tujih študentov. Za vse programe, ki se ne izvajajo, fakulteta oz. njihovi skrbniki trdijo, da se bodo ponovno začeli izvajati v luči internacionalizacije, vendar tega smiselno niso mogli podrobneje pojasniti.

OPOMBA: V **odzivu na prelim. poročilo** z dne 15.6.2015 vlagatelj opozarja, da izvajajo več kot 50 predmetov v angleščini, ter da vsako leto v tujino odide okoli 150 študentov, dvakrat toliko pa jih sprejmejo v mehanizmu mobilnosti.

Programi se redno **posodablja**jo, celo do te mere, da so zajeti tudi programi, ki se ne izvajajo. Programi prav tako jasno odražajo najsodobnejša dognanja na svojem področju. Vendar iz pogovorov in dokumentov izhaja, da fakulteta ne izvaja formalnih, strukturiranih ter za vse deležnike transparentnih procesov za posodabljanje programov; kar vodi do tega, da se v okviru pretežno aktivnega cikla posodabljanja programov le-ti ne

posodablja enotno in da posodabljanje programov ni formalno povezano z izsledki spremljanja mnenj študentov.

OPOMBA: V **odzivu na prelim. poročilo** z dne 15.6.2015 vlagatelj opozarja, da je posodabljanje standardizirano, da so spremembe utemeljene na konkretnih podatkih anket in usklajene, ter nato spremljane v rokovnikih sprememb.

OPOMBA: Mnenje fakultete sicer je, kot so pojasnili v **odzivu na prelimin. poročilo** (15.6.2015), citiramo, da so »postopki posodabljanja /.../ zelo jasni, nikakor ne priložnostni, in so standardizirano in skladno s pravili opravljeni vsako leto. Potekajo tako, da na poziv prodekana za študijsko področje katedre opravijo premislek o programih v katerega vključijo vse dostopne podatke zapisane v študentskih anketah, matriki kakovosti, anketah, ki jih opravijo člani katedre na svojih predmetih in predlagajo spremembe za prihodnje leto skladno za jasno zapisanimi rokovniki sprememb. Pri vseh sejah kateder sodelujejo predstavniki študentov, aktivno pa so vključeni tudi tutorji programov tako na ravni učiteljev kot tudi študentov.« (str. 9) Ob pričujočem pojasnilu novih podatkov o tej temi sicer ni dostopnih. Skupina takega postopka sicer ni ugotovila iz dokumentacije (moral bi biti razviden predvsem iz samoevalvacijskih poročil), niti ga ne bi mogla potrditi v pogovorih, ali tudi ne v konkretnih dokumentih, dostavljenih po obisku.

Praktično usposabljanje pri večini presojanih programov ni del kurikuluma. Pri nekaterih, kot je npr. Družboslovna informatika, je bilo praktično usposabljanje uvedeno pred kratkim, metodologija v uporabi pa je v fazi prvih preverjanj. Večina študentov in vsi diplomanti, ki so se udeležili intervjujev, so navedli ali se strinjali, da bi si želeli več praktičnega usposabljanja. Trenutno ne potekajo formalni postopki za uvedbo praktičnega usposabljanja v okviru programov – pri čemer obstaja veliko možnosti tako za nadaljnji razvoj praktičnega usposabljanja kot tudi za optimizacijo procesov v povezavi z najboljšimi strokovnjaki iz prakse.

Priprava, spremljanje in presojanje **učnih izidov** predstavlja ključno slabost fakultete kot celote. Noben program nima povsem primerno določenih učnih izidov: s praktičnega vidika so ponavadi presplošni, da bi bili uporabni v pedagoški zanki preverjanja, ne navajajo ravni in ponekod ni razlikovanja med cilji poučevanja in učnimi izidi. Skupina strokovnjakov opaža, da večina programov v svoje učne izide vključuje veliko število **mehkih veščin** (kritično mišljenje, komunikacijske veščine, nastopanje itd.), medtem ko so v njih izpostavljene učne aktivnosti, ki te veščine navajajo le kot stranski učinek namesto določenega cilja. Doseganje teh učnih izidov se meri z ocenjevanjem – kljub temu skupina močno dvomi, ali se vse te našete mehke veščine dejansko preverijo in ocenijo. Najti je bilo mogoče edinole redke posamezne in posredne dokaze, da se ti učni izidi primerjajo s kompetencami diplomantov, zato sklepamo, da se ta proces ne odvija dovolj učinkovito in urejeno na ravni vseh programov, da bi lahko imel kakršenkoli dolgoročno pozitiven vpliv.

Nadalje, odsotnost primernih učnih izidov onemogoča, da bi se njihova evalvacija lahko vključila v krog kakovosti – **povratna informacija** o učnih izidih tako ostaja splošna, neobčutljiva in nedoločna. Dejansko nihče od učiteljev na razgovorih ni menil, da je samoevalvacijsko poročilo koristen vir podatkov za posodabljanje in izboljševanje programov.

Kot že omenjeno, je **napredovanje študentov** na magistrskih programih FDV posebej skrb vzbujajoče. Medtem ko se predstavniki vseh programov zavedajo problema, fakulteta pa je izvedla tudi osrednjo obsežno študijo problema, z izjemo Evropskih študij in Mednarodnih odnosov niso vpeljali posameznih specifičnih ukrepov za njegovo zmanjšanje na ravni programov. Vsi udeleženci intervjujev so menili, da problem nikakor ni v njihovi pristojnosti in da je predvsem posledica prednosti, ki jih študentom daje študentsko delo in z njim povezane možnosti zaposlovanja.

OPOMBA: V **odzivu na prelimin. poročilo** (15.6.2015) vlagatelj izjavlja, da so na sestanku s skrbniki programov 15.3.2015 sprejeli ključne sklepe, ki so bili v naslednjih treh mesecih tudi realizirani: študentom so poslali dopise, ponudili popuste, skrbniki kateder bodo poskušali vzpostaviti stik s študenti, aktivirajo posamezne pedagoge da odpravijo zaostanke, organizira se motivacijski seminar; vse to naj bi vplivalo na izboljšave načinov dela in postopkov tudi z aktualnimi, še aktivnimi študenti). Jeseni bodo ovrednotili učinke te akcije.

Skupina ugotavlja, da do neke mere to drži, intervjuji s študenti so med drugim pokazali, da so spodbude iz okolja za končanje študija tako majhne in da je **podaljševanje časa študija** tako vpeto v samo institucijo v širšem smislu, da veliko študentov (posebej pri programih, ki niso usmerjeni v konkreten poklic oz. profil) že od začetka meni, da so njihovi programi dejansko dvoletni.

Skupina želi posebej izpostaviti naslednja področja, za katere je ugotovila le **delno skladnost** in za katere fakulteta sicer izpolnjuje osnovne kriterije, vendar ne dosega skladnosti na takšni ravni, kot jo predvidevajo Merila za akreditacijo:

- 4. točka 24. člena: na podlagi zgoraj navedenih ugotovitev skupina strokovnjakov podaja zadržke, ali je **izvajanje** programov primerno **organizirano in skladno z namenom**;
- 5. točka 24. člena: pri vseh študijskih programih, z izjemo Strateškega tržnega komuniciranja, Mednarodnih odnosov, Diplomacije, Obramboslovja in Evropskih študij, ni zaslediti strategije **internacionalizacije** ali aktivnosti, ki bi internacionalizacijo vzpodbujale;
- 9. točka 24. člena: **učni izidi** niso določeni dovolj natančno, da bi se jih lahko primerjalo med študijskimi programi. Poleg tega se mnenja o tem, ki jih podajo študenti ali zaposlovalci, uporabljajo zgolj v omejenem obsegu in priložnostno;
- 10. točka 24. člena: **napredovanje študentov** v študijskih programih se spremlja, vendar je fakulteta sprejela premalo ukrepov za izboljšanje nezadostne prehodnosti do zaključka študija (z izjemo Novinarskih študij in Kulturologije).

Sprejetje zgoraj navedenih ukrepov bi zadostovalo, da bi fakulteta v polni meri izpolnjevala Merila na teh področjih, glej tudi spodaj pod »Priložnosti«.

Prednosti

- Ugotavljamo, da je **delovanje programov**, ki se izvajajo, razmeroma dobro. Posebno dobro prakso je mogoče najti v okviru posameznih programov, kar je poudarjeno v Področju 1
- **Raziskovalna dejavnost** je dobro razvita.
- Jasno je izražen koncept akademske odličnosti in ustrezne **predanosti cilju** zagotavljanja visoke **kakovosti poučevanja in učenja**.
- Zgornje dokazuje pogosto **posodabljanje programov**, kar pa ni standardizirano na ravni celotne fakultete.
- Temeljita interna **analiza o nizki prehodnosti** je prvi resni korak v smeri reševanja verjetno najbolj perečega problema na ravni fakultete.

Priložnosti za izboljšanje

1. Ponoven premislek o načinih in obliki študija v okviru vseh magistrskih programov:

Trenutna struktura programov v okviru enoletnega rednega študija ne ustreza povsem potrebam nobene od ciljnih skupin. Priporočamo, da se način izvedbe vsakega predmeta oz. področja znotraj programa prilagodi tako, da se upošteva njegove ciljne skupine, pri čemer naj se pretehta vse možnosti, ki so na voljo:

- trajanje študija (3+2 ali 4+1, morebitne druge oblike in rešitve)
- redni ali izredni študij
- poučevanje na daljavo oz. kombinirane oblike.

Pri tem naj se uporabijo podatki od diplomantov in delodajalcev, ki jih zbirajo posamezne strokovne službe, še posebej karierni center oz. služba, tako na ravni fakultete kot univerze.

2. Jasna opredelitev in spremljanje izvajanja strategije internacionalizacije na ravni celotne fakultete:

Internationalizacija je prioriteta, izražena v vseh programih, ki so bili predmet presoje. Vendar pa ima fakulteta zelo različne cilje po različnih programih, med drugim:

- pritegovanje tujih študentov, ki bi plačevali šolnino,
- rešitev »središča za krepitev odličnosti«, za katerega pa je zanimanje študentov sicer nizko;
- z uvedbo skupnih diplom (*joint degrees*) krepitev mednarodno sodelovanje v okviru uspešnih programov.

Predlagamo, da fakulteta zastavi jasne cilje za to področje po posameznih programih, in sicer tako, da bo mogoče snovati, izvajati in spremljati aktivnosti **internacionalizacije** veliko konkretnije in natančneje kot do sedaj.

Predlagamo tudi oblikovanje strategije poučevanja **tujih jezikov** na ravni celotne fakultete, pri čemer naj bodo upoštevane priložnosti za povečanje učinkovitosti, ki bi jo omogočilo sodelovanje z drugimi fakultetami (velja še posebej za programe, izpostavljene kot take v poglavju 1 zgoraj).

3. Uveljavitev izvajanja delovne prakse za študente:

Predlagamo, da se fakulteta temeljito posveti zagotavljanju delovne prakse med študijem, ki bi bila usmerjena v določene poklice (npr. sodelovanje z drugimi ustanovami z že vzpostavljenimi sistemi zagotavljanja delovne prakse, s čimer bi lahko od njih prevzeli in specifično prilagodili dobro prakso).

4. Uveljavitev pristopa poučevanja, usmerjenega v učne izide:

Predlagamo, da se znotraj fakultete vzpostavi strokovno središče oziroma delovna skupina za opredeljevanje učnih izidov (v smislu znanj, veščin in kompetenc, ter v smislu opredelitve zahtevnostnih ravni).

V zvezi s tako opredeljenimi **učnimi izidi** predlagamo:

- da so ustrezno **posredovani** sedanjim in morebitnim prihodnjim **študentom**
- da so učni izidi potrjeni na ravni oddelkov in **preverjeni**, npr. glede ustreznosti merilom oz. metodi S.M.A.R.T. (*Specifično, Merljivo, Atraktivno, Realno, T>Timing> časovno opredeljeno*)
- da se učni izidi uporabljajo za **vrednotenje predmetov** (tako, da se preveri, ali študenti in delodajalci menijo, da je fakulteta izvedla vse potrebno, da so diplomanti resnično dosegli te izide)
- da so učni izidi vključeni v strategijo dodeljevanja **kreditnih točk** za predmete.

5. Sprejetje ukrepov za spodbujanje čim prejšnjega zaključevanja študija:

Napredovanje študentov skozi študijske programe se spremlja, vendar je bilo sprejetih malo učinkovitih **ukrepov** za odpravo **nezadostnega napredovanja**. Poleg poglobljene študije je zavod v času med obiskom ter pričujočim zaključnim poročilom (stanje 15.6.2015) izvedel vrsto ukrepov za odpravo te resne težave: koordinirano ciljanje diplomantov, pogovori na ravni programov, finančno-administrativne spodbude itd. Priporočamo, da se ti ukrepi dosledno izvajajo na vseh delujočih programih ter sežejo tudi na področje trenutno nedelujočih programov (s številnimi absolventi oz. študenti brez zaključka).

Kljub trenutnim neugodnim ekonomskim razmeram v državi bi bili lahko sprejeti ukrepi za zvišanje pretočnosti študentov in hitrejše zaključevanje študija pri vseh programih (kot se je že izkazalo za uspešno po uvedbi ukrepov pri študiju novinarstva in kulturologije).

6. Razvoj kariernega centra:

Priporočamo razvoj kariernega centra tako, da bo bolj vpliven na ravni fakultete ter povezan z vsemi katedrami, še posebej za namen razvoja programov, stika oz. mreženja z delodajalci, razvoja ustreznih oblik praktičnega izobraževanja, ter analize zaposlovanja diplomantov.

Neskladnosti

4. točka 24. člena:

Delna skladnost:

Skupina ugotavlja, da izvajanje programov in nanje vezanih projektov na splošno ne ustreza predvidenemu namenu, in sicer iz naslednjih razlogov: Več kot 95 % študentov podaljša študij za leto dni ali več, nizka je tudi prisotnost na predavanjih. Večina pedagoških metod je osredotočena na samostojni, avtonomni študij, čeprav pedagoška struktura programov formalno ne uporablja metodologij, primernih za omogočanje fleksibilnega učenja, kot denimo na problemih temelječe učenje in različne metodologije tehnološko podprtega učenja. Večina študentov, s katerimi se je skupina pogovarjala, je izrazila zanimanje za več vsebin v okviru študija, medtem ko so tako rekoč vsi zaposlovalci izrazili potrebo po tem, da bi bila teorija močnejše dopolnjena (a ne nadomeščena) s prakso kot premostitvijo med akademskim in zaposlitvenim okoljem. Nenazadnje ima večina programov (oziroma fakulteta kot celota) že nekaj časa resne težave s slovesom svojih diplomantov kot nezaposljivih oziroma težko zaposljivih na področjih dela, ki jih naj bi programi pokrivali.

5. točka 24. člena:

Skladnost za Strateško tržno komuniciranje, Mednarodne odnose, Diplomacijo, Obramboslovje, Evropske študije.

Delna skladnost je ugotovljena za druge programe, saj tam ni opredeljena strategija razvoja posameznega programa v smislu relevantnosti učnih izidov za deležnike v okolju, ter njihova navezava na mednarodno okolje. Prav tako niso bile zaznane konkretne aktivnosti na takšni ravni, da bi prispevale k **internacionalizaciji**, kljub dejstvu da vsi programi izkazujejo določeno (četudi minimalno) aktivnost na področju mednarodnih raziskovalnih projektov, programov mobilnosti ter vpisa tujih študentov.

9. točka 24. člena:

Neskladnost.

Učni izidi niso dovolj podrobno opredeljeni, da bi bili uporabni pri »zgledovalnem primerjanju« (*benchmarking*)

in sicer na način, da bi pri posameznih znanjih oziroma veščinah izražali nivojske opisnike na sistematičen način, ter uporabljali med področji povsem usklajeno terminologijo, kjer je to mogoče. Poleg tega procesi za uporabo vrednotenja mnenj študentov ali delodajalcev obstajajo le delno in dajejo vtis, da so pripravljene *ad-hoc*, saj iz priložene dokumentacije in pogovorov izhajajo različni obsegi ter metodologije vrednotenja povratnih informacij (ankete so sicer skupne in enovite, a slednjim komplementarni letni pogovori s študenti ter druge kvalitativne metode se izvajajo v različnih obsegih in tudi ne pri vseh programih; povratna informacija od delodajalcev se zajema neformalno in ne pri vseh programih).

4. KADRI

Ugotovljeno dejansko stanje

- **Izpolnjevanje meril za akreditacijo**

Merila so izpolnjena.

- **Analiza ugotovitev**

Po letih ekonomske krize in varčevalnih ukrepov v (visokem) šolstvu in raziskovanju so pred Univerzo v Ljubljani nedvomno težki časi. FDV je vsekakor podvržena znatnim pritiskom, ko se **finančne omejitve** povezujejo z zmanjšanjem prihodka od izrednega študija in posledicami bolonjske inflacije študijskih programov.

V zadnjih letih so na fakulteti potekali številni **protesti** zaposlenih in študentov, ki jih je povzročila finančna in zaposlitvena nestabilnost, proti vladnim ukrepom in tudi proti ukrepom univerze. Obstajajo pritiski na **racionalizacijo** materialnih stroškov in stroškov organizacije ter izvedbe študijskih programov, na zmanjšanje števila kontaktnih ur predavateljev, tj. s prisilnim upokojevanjem, zmanjšanjem števila podpornega osebja ipd. Ta vprašanja se povezujejo z dilemami, ki so predmet razprave za aktualne spremembe statuta Univerze v Ljubljani ter nove zakonodaje na področju visokega šolstva in raziskovalni dejavnosti.

Zato je glavna skrb in odgovornost vodstva fakultete in oddelkov, koordinatorjev programov, visokošolskih učiteljev in sodelavcev ter sodelavcev v podpornih službah, da uspešno prestanejo finančne težave. Na fakulteti so se z zmanjšanjem sredstev do sedaj spoprijeli s **kratkoročnimi ukrepi**, ki dajejo učinek »od danes na jutri«. Bolj strukturirani pristopi k reševanju situacije so se začeli šele nedavno z ustanovitvijo Komisije za akreditacijo in razvoj študijskih programov, ki je pristojna tudi za pripravo predlogov za racionalizacijo stroškov.

Fakulteta uporablja veljavne **habilitacijske postopke** in merila Univerze v Ljubljani. Med posameznimi skupinami (npr. visokošolski sindikati) je zaslediti kritične poglede na habilitacijska merila, ki naj bi bila napisana po meri naravoslovnih in tehniških ved, in da družbene vede niso primerno zastopane v teh merilih. Finančne in zaposlitvene regulative so v visokem šolstvu spodbudile povečevanje števila študijskih programov, predmetov in kratkoročnih pogodb za delo visokošolskih učiteljev.

Skupina strokovnjakov za presojane programe ugotavlja, da je kakovost visokošolskih **učiteljev in sodelavcev**, znanstvenih delavcev in delavcev podpornih služb visoka. Zaposleni kljub spremenjeni celotni situaciji zaradi varčevalnih ukrepov izražajo pozitiven odnos do raziskovanja in poučevanja, čeprav jih je veliko med njimi preobremenjenih.

Strateški načrt fakultete je še zmeraj v fazi priprave.

Pričakovati je, da bo ta strateški dokument vključeval tudi kadrovske načrt (za učitelje, raziskovalce in podporno osebje).

(OPOMBA: V **odzivu na prelimin. poročilo** je vlagatelj zapisal, da je bila maja 2015 sprejeta strategija FDV, ki je dospopna na: www.fdvuni-lj.si/o-fdv/katalog-izjz/splošni-podatki-o-zavodu).

Učitelji in podporno osebje so v pogovorih dejali, da se je v zadnjih letih število zaposlenih očitno zmanjšalo in da se je proces pomlajevanja učiteljskega kadra precej upočasnil.

V dokumentaciji, ki jo je posredovala fakulteta, so **habilitacijska področja** predavateljev povezana s predmetnikom in učnimi načrti. Proces preverjanja kakovosti njihovega znanstvenoraziskovalnega in pedagoškega dela poteka redno in pri tem sledi ustreznim smernicam Univerze v Ljubljani.

Struktura visokošolskih **učiteljev**, ki sodelujejo v študijskih programih v zadnjih letih, je primerna in dovolj prilagojena potrebam. Za študijske programe, ki se niso nikoli izvajali ali so se prenehali izvajati, fakulteta nima razpoložljivih sredstev za njihov ponovni zagon. Za te programe bi bilo potrebno zaposliti več učiteljev.

Pomembno pri tem je, da bo ob predvidenih nadaljnjih varčevalnih ukrepih razmerje med številom **asistentov in visokošolskih učiteljev**, kakor tudi razmerje med posameznimi nazivi, z ozirom na izvajane študijske programe, postalo problematično. Fakulteta spodbuja napredovanje svojih učiteljev in asistentov v višji naziv na znanstvenoraziskovalnih in pedagoških področjih, vendar ta napredovanja ne prinesejo posledično tudi primernih finančnih spodbud. Manko teh pa tudi ni ustrezno kompenziran z drugimi oblikami spodbud.

Tako na fakultetni kot tudi na oddelčni ravni oz. ravni kateder potekajo aktivnosti za **strokovni razvoj zaposlenih**, kakor je npr. mednarodna mobilnost, podpora udeležbi na konferencah in objavljanju znanstvenoraziskovalnih dosežkov. Za razvoj zaposlenih na pedagoškem področju je bilo organiziranih več seminarjev o uporabi sistemov e-učenja, ki jih je razvila fakulteta sama, vendar te aktivnosti niso strateško načrtovane. Skupina strokovnjakov ugotavlja, da je podpora zaposlenim na pedagoškem področju šibka točka fakultete in da bi bolj sistematičen pristop k razvoju in izvajanju le-tega bil nadvse pomemben – lahko bi pomaknil pretežno kakovost profila pedagoškega kadra po tej plati od zelo dobre k odlični!

Vsesplošen problem na UL je, da se **kakovostnega poučevanja ne spodbuja sistematično**, z objavljenimi evalvacijami in posledično preko finančnih spodbud.

V prejšnjih letih je fakulteta vpisala veliko število izrednih študentov, ki so plačevali šolnino in učitelji so tako dobili plačilo preko pogodb o delu. V zadnjem času je število izrednih študentov upadlo.

Skupina strokovnjakov je ugotovila, da **sobotno leto** izkoristijo zelo redki učitelji. Razlogi za to so finančne omejitve in preobremenjenost.

V posameznih primerih fakulteta za namen izvajanja študijskih programov **sodeluje z učitelji**, ki so zaposleni na **drugih visokošolskih zavodih**, zlasti na drugih fakultetah UL.

Sodelavci v **podpornih službah** (knjižnica, računalniški center, raziskovalni centri, služba za študijsko dejavnost, služba za mednarodno sodelovanje) in drugi strokovni sodelavci so ustrezno na voljo študentom, učiteljem, raziskovalcem in vodstvu. Trenutno poteka tudi proces reorganizacije in racionalizacije teh služb.

Prednosti

- Večina zaposlenih je zelo **predana svojemu poslanstvu** – do te mere sicer, da je **preobremenjenost** skoraj vsesplošna.
- Zaposleni so nadvse **dostopni za študente**, saj so v pogostem in nenehnem ter kakovostnem stiku s študenti.
- **Podporne službe** in v njih zaposleno osebje se izkazujejo v splošnem za zelo kompetentne na svojih področjih in delujejo učinkovito.

Priložnosti za izboljšanje

1. Vzpostavitev sistema spodbujanja najboljših učiteljev:

Primeri takšnih spodbud so lahko posebna interna priznanja, študijski dopust, zvišanje sredstev za raziskave, tudi neposredne denarne nagrade v manjšem obsegu, očitnejša razglasitev ali promocija najbolj priljubljenih učiteljev oziroma najuspešnejših raziskovalcev, in drugi ukrepi, ki »stanejo malo ali nič«.

2. Zagotoviti, da so **mehanizmi za podporo dobrega počutja zaposlenih** znani in dostopni vsem zaposlenim, zlasti tistim, ki se soočajo s posebnimi izzivi, povezanimi z visoko delovno obremenitvijo.

3. Vključitev **ugotavljanja zadovoljstva učiteljev** v interni sistem zagotavljanja kakovosti preko rednega izvajanja anket ter komplementarnih metod (npr. s tehnikami fokusnih skupin, posebnih vprašalnikov itd.)

4. Oblikovanje **službe za podporo pedagoškemu delu**, ki bo v pomoč pri snovanju učnih metod, zlasti v kontekstu odprtega in prilagodljivega učenja ter učenja na daljavo oziroma kombiniranih pedagoških metod.

Neskladnosti

z Merili za akreditacijo skupina **ni zaznala**.

5. ŠTUDENTI

Ugotovljeno dejansko stanje

- **Izpolnjevanje meril za akreditacijo**

Merila so izpolnjena. Za presoje študijske programe velja naslednje:

Fakulteta usklajuje **vpis** študentov v skladu s potrebami okolja.

Študente zavod vključuje v akademske, raziskovalne in strokovne dejavnosti v okviru različnih **projektov in raziskav**.

Študentom je omogočeno pridobivati znanja, spretnosti in veščine **na drugih visokošolskih zavodih**, urejen imajo sistem priznavanja znanj, spretnosti in veščin, ki so pridobljene izven programa.

Fakulteta študentom zagotavlja **svetovne storitve**.

Študenti so organizirani v **študentski svet**- delujejo na podlagi pravilnikov, kjer so jasno razvidne in opredeljene pristojnosti, naloge in dolžnosti študentov, prav tako le-ti delujejo v skladu z relevantnimi splošnimi pravnimi akti.

Sodelujejo pri sprejemanju odločitev, zastopani so **v organih** upravljanja in so odgovorni za izboljševanje kakovosti.

Študenti so vključeni tudi v **študentsko organizacijo**, ki skrbi predvsem za obštudijske dejavnosti študentov, študenti pa se povezujejo tudi znotraj različnih društev po področjih, ki študentom omogoča obštudijsko udejstvovanje, vendar le-ti kažejo večjo nezainteresiranost pri udejstvovanju. Študenti sodelujejo pri vrednotenju in posodabljanju študijskih programov preko reševanja študentskih anket in preko predstavnikov študentov v komisijah. Študenti s posebnimi potrebami so obravnavani ustrezno in na podlagi pravilnikov.

- **Analiza ugotovitev**

Fakulteta za družbene vede je kot celota, po vtisu skupine strokovnjakov, zelo **predana študentom in poslanstvu** izobraževanja. Slednje je na podiplomskem študiju še posebej dobro.

Odnosi med profesorji in študenti so zelo dobri, študij poteka v manjših skupinah, znotraj katerih se spajata teorija in praksa.

Vpis se glede na presoje programe razlikuje.

Notranje pravilo fakultete je, da vsaka katedra izvaja en študijski program druge stopnje. Pri načrtovanju števila vpisnih mest fakulteta upošteva potrebe okolja, prav tako pa razpišejo tiste študijske programe, ki so glede na povpraševanje študentov najbolj zanimivi in kažejo na zainteresiranost študentov za nadaljevanje na teh študijskih programih. Magistri presojanih študijskih programov imajo raznolike zaposlitvene možnosti v gospodarstvu in negospodarstvu oz. v javnem in zasebnem sektorju.

Svetovne storitve za študente so ustrezno organizirane in učinkovite.

Zaposleni v študentskem referatu, knjižnici in mednarodni pisarni nudijo kakovostno in učinkovito podporo študijskim procesom in študenti so z njihovimi storitvami zadovoljni. Študentom se zagotavlja pomoč pri organiziranem pridobivanju in priznavanju znanja, spretnosti in veščin pridobljenih na drugih visokošolskih zavodih, prav tako pa lahko študenti pridobijo vse potrebne informacije povezane z vpisom in študijem.

Študenti so ustrezno organizirani v **študentski svet** in delujejo v skladu s predpisi. je pri svojem delu zelo aktiven in v sodelovanju z vodstvom fakultete nastopa kot konstruktivni sogovornik. Rešujejo različne probleme in izzive študentov, ki se v zadnjem času pojavljajo in so izzivi v smeri varčevanja na račun kakovosti, višanje stroškov študija, ohranjanje kakovosti, pogoji za napredovanje, plagiatorstvo.

V študentski svet je lahko izvoljenih pet podiplomskih študentov ne glede na študijski program, s katerega prihajajo. To pomeni, da je lahko v študentskem svetu bodisi 5 podiplomskih študentov enega študijskega programa bodisi petih različnih študijskih programov. Smiselno je, da bi ŠS FDV omejil zadeve in bi bili lahko podiplomski predstavniki kot člani ŠS FDV le kot en predstavnik na študijski program, prav tako pa mora ŠS FDV razmisliti o enakovredni zastopanosti vseh izvajanih programov v študentskem svetu. Študenti fakultete se združujejo tudi v **študentsko organizacijo**, ki skrbi predvsem za obštudijske dejavnosti, študenti pa se povezujejo tudi znotraj različnih društev po področjih, ki študentom omogoča obštudijsko udejstvovanje z njihovega področja.

V skladu z zakonodajo študenti **sodelujejo** v Senatu, Akademskem zboru, Upravnem odboru in vseh senatnih komisijah.

Študentski svet študente o aktivnostih **obvešča** prek spletne strani www.ssfdv.org (ki jo je sicer potrebno ažurno posodablјati, saj v začetku leta niti v času obiska ni bila ažurno posodobljena- ni bilo javno dostopnih podatkov o izvoljenih predstavnikih, predstavnikih v senatu in komisiji, prav tako ne javno dostopnih zapisnikov sej študentskega sveta), e-mailing liste, internega sistema »Moja Fakulteta za družbene vede« in različnih družbenih omrežij (Facebook, Twitter).

Ne gre prezreti dejstva, da imajo **volitve** v študentski svet zelo slabo udeležbo (na podiplomskem študiju je kandidat prejel največ 7 glasov). Na razgovorih študenti poleg tega niso poznali ne svojih predstavnikov ne dela študentskega sveta. **Predstavniki** študentov bi morali izboljšati komuniciranje in sodelovanje med študentskim svetom in študenti, da bi pridobili večje zaupanje študentov. Delati bi morali v smeri funkcionalnega in interaktivnega zastopanja študentov, kot nujno potrebno pa vidimo tudi promoviranje in informiranje študentov o delu študentskega sveta in študentskih predstavnikov.

Kakovost izobraževanja fakulteta preverja z **anketnimi vprašalniki** v okviru katerih preverja kakovost študija in obremenitev. Študenti z rezultati anketiranja niso seznanjeni oziroma ne vedo, kje je mogoče dostopati do teh rezultatov. Le-te pa poznajo študentski predstavniki oz. študentski svet, ki podatke uporablja tudi za pisanje mnenja v habilitacijskem postopku.

Študentski svet bi moral študente bolje obveščati o rezultatih anketiranja, krepiti njihovo sodelovanje pri oblikovanju študentskega mnenja in jih spodbujati k izpolnjevanju anketnih vprašalnikov. Preučiti bi bilo potrebno, da se študentske ankete izvajajo po izpiti ali pred vpisom v naslednji letnik, saj so študenti mnenja, da bi s tem pridobili več povratnih informacij ter izboljšali njihovo kakovost. Prav tako bi bilo potrebno nameniti pozornost metodam, s pomočjo katerih bi med študenti dosegli boljše razumevanje procesa pridobivanja informacij z anketami ter hkrati poistovetenje s procesom samoevalvacije.

Fakulteta prav tako zbira informacije o **zaposljivosti in kompetencah** magistrskih študijskih programov druge stopnje, in sicer pred družbenega omrežja LinkedIn in Alumni kluba, prav tako pa zaposljivost diplomantov spremljajo preko podatkov Zavoda za zaposlovanje in s pomočjo Zavoda za statistiko RS. Ne glede na to pa ni sistematično zbranih podatkov o ugotovitvah in spremljanju pridobljenih kompetenc tekom študija.

Na fakulteti deluje **Alumni klub** in študenti povečini vedo zanj, vendar ni zelo aktiven- zlasti na ravni fakultete, a tudi na ravni kateder njegov potencial ni izkoriščen. Alumni klub je glavna vez fakultete s svojimi diplomanti in bi lahko bolje spremljal zaposljivost in kompetence diplomantov fakultete. Prav tako bi lahko bolje povezoval fakulteto s trgom dela.

Smiselno bi bilo, da Alumni klub okrepi in formalizira mreženje (na fakultetni in oddelčni ravni), vključi več študentov in poveča uporabnost za posamezne specialne oddelke in študijske programe.

Na fakulteti deluje tudi **tutorski sistem** (ki je na prvostopenjskem dodiplomskem študiju dobro organiziran). Kot ugotavljajo visokošolski učitelji, skrbniki študijskih programov in študenti, tutorski sistem na podiplomskem študiju ni potreben, saj se tekoči problemi rešujejo v sodelovanju med visokošolskimi učitelji in študenti ter znotraj študentske skupnosti.

Fakulteta ima svoj **karierni center**, ločen karierni center pa deluje tudi na univerzitetni ravni. Slednji izvaja raznolike dejavnosti za študente – delavnice, srečanja z delodajalci, poklicno usmerjanje in obveščanje o zaposljivosti.

Skupina meni, da bi moral karierni center delovati tudi v smeri spremljanja zaposljivosti/zaposlenosti diplomantov/magistrov, prav tako pa dati fakulteti podporo v smislu kroga: študenti/magistri, delodajalci/trg dela in posamezne katedre/študijski programi, še posebej za namen razvoja programov, stika oz. mreženja z delodajalci, razvoja ustreznih oblik praktičnega izobraževanja ter analize zaposlovanja magistrskih študentov.

Mobilnost je na fakulteti dobro urejena.

Študenti dobijo vse potrebne podatke v mednarodni pisarni. Mobilnost študentov je dobra.

Presojani študijski programi ne vsebujejo **praktičnega usposabljanja** (nekateri študijski programi sicer praktične vidike uvajajo v povezavi s teorijo in delom na praktičnih primerih). Ne glede na to študenti lahko sodelujejo in se vključujejo v znanstveno-raziskovalno in strokovno delo v obliki projektov, raziskav ali zaključnih del.

V skladu s pravili, navodili in internimi akti fakulteta zagotavlja enakopravno obravnavo vseh študentov. Študentom s **posebnimi potrebami in študentom invalidom** zagotavlja enake možnosti za študij – s prilagoditvijo študijskega procesa v skladu z individualnimi potrebami.

Prednosti

- Zelo dobra **podpora študentom in dostopnost** profesorjev.
- Predstavniki študentov so aktivno **vključeni v delo in upravljanje** fakultete (nekateri aktivnosti študentskega sveta so zelo učinkovite, npr. "FDVjevska tribuna", "Zaposlitveni most").
- Dobra **mobilnost** študentov in podpora mobilnosti; študenti lahko dobijo vse informacije preko mednarodne pisarne, pa tudi podporo med učitelji.
- Učinkovit in dobro zastavljen sistem za **študente s posebnimi potrebami**.

Priložnosti za izboljšanje

1. Predstavniki študentov bi morali izboljšati **komuniciranje in sodelovanje med študentskim svetom in študenti**, da bi pridobili večje zaupanje študentov ter s tem dejansko legitimnost. Zagotoviti bi morali funkcionalno in interaktivno zastopanje študentov. Potrebno je sprotno posodabljanje informacij na spletni strani študentskega sveta, kot nujno potrebno pa skupina vidi tudi promoviranje in informiranje študentov o delu študentskega sveta in študentskih predstavnikov.
2. **Alumni klub** je ustanovljen in študenti povečini vedo zanj, vendar ni zelo aktiven (zlasti na ravni fakultete, a tudi na ravni kateder njegov potencial ni izkoriščen). Skupina zato priporoča, da se okrepi in formalizira mreženje alumni kluba, v alumni klub pa bi morali vključiti več študentov in povečati njegovo uporabnost z vidika potreb posameznih kateder oziroma programov.
3. Študente bi morali aktivno **spodbujati k dokončanju študija**, saj velik delež študentov zavlačuje študij.
4. Študente bi morali skozi ustrezne metodame bolj **seznaniti z načinom pridobivanja študentskega mnenja z anketami in povečati njihovo sodelovanje** zlasti z zagotavljanjem nedvoumne anonimnosti anket in ukrepanjem na osnovi rezultatov, njihovim vplivom na izvedbo in prenovu programov. Preučiti bi morali možnost, da se študentske **ankete izvajajo po izpitih ali pred vpisom v naslednji letnik**, da bi pridobili več povratnih informacij ter izboljšali njihovo kakovost.
5. Študente bi morali vključiti temeljiteje tudi v postopek **samoevalvacije** in jih sistematično seznanjati z rezultati samoevalvacije, tako da bi se bolj poistovetili s procesom samoevalvacije.

Neskladnosti

Pri programih, ki se trenutno izvajajo, **nismo zasledili neskladnosti**.

6. MATERIALNE RAZMERE

Ugotovljeno dejansko stanje

• Izpolnjevanje meril za akreditacijo

Minimalni standardi na področju materialnih pogojev so izpolnjeni.

Študijski programi, ki se ne izvajajo, nimajo finančne podpore oziroma ne izkazujejo pozitivnih finančnih obetov. (Glej odprta vprašanja v podpoglavju »Analiza ugotovitev«.)

Fakultetni **prostori in oprema** so primerni za izvedbo dejavnosti. Pred kratkim so bili prenovljeni oziroma posodobljeni, so dobro vzdrževani in primerni glede na število vpisanih študentov (z izjemo knjižničnih zmožnosti v izpitnem obdobju, glej spodaj). Fakulteta ima dokaze o lastništvu prostorov in opreme. Ti omogočajo nemoteno izvajanje študijskih programov in delovanje fakultete kot celote. Vsem deležnikom, še posebej študentom, je zagotovljena sodobna informacijska in komunikacijska oprema, potrebna za izvedbo študijskih programov in znanstveno-raziskovalno dejavnost.

Fakultetna **knjižnica** zagotavlja primerne informacijske storitve na področjih študijskih programov, znanstvenega raziskovanja in strokovnega dela. Učna gradiva in elektronske baze ustrezajo vsebinam in ravni presojanih študijskih programov. Knjižnično osebje je ustrezno usposobljeno za svetovanje in pomoč študentom in drugim deležnikom.

Prostori so povsem prilagojeni študentom **s posebnimi potrebami**.

Fakulteta večinoma pripravlja primerne načrte za zagotavljanje **finančnih, materialnih in drugih virov** za svoje delovanje v obdobju veljavne akreditacije in preverja njihovo porabo (z manjšimi pomanjkljivostmi, glej priporočila spodaj).

Finančna sredstva niso zagotovljena za izvajanje vseh presojanih študijskih programov. Nekateri programi se namreč nikoli niso izvajali oziroma so se pred leti prenehali izvajati, zadoščajo pa za študijske programe, ki se trenutno izvajajo.

Znanstveno raziskovanje zagotavlja primeren vir prihodkov in podpira relevantne aktivnosti. S pomočjo te dejavnosti se vzdržujejo tudi človeški viri za morebitno prihodnje izvajanje študijskih programov, ki se trenutno ne izvajajo.

• Analiza ugotovitev

Glede na veliko skupno število akademskega osebja na fakulteti in razpoložljive prostore se ob pregledu dokumentacije dozdeva, da primanjkuje prostora za **delo v kabinetih**. Vendar pa ob obisku ta domneva ni bila potrjena - bilo je ugotovljeno, da si po en kabinet običajno delita dva visokošolska učitelja (z izjemo rednih profesorjev, ki imajo vsak svoj kabinet), tako da je prostora za delo dovolj in da so prostori zelo kakovostni.

Glede na veliko število študentov in razpoložljive knjižnične prostore v času izpitnih obdobij primanjkuje prostora za kakovostno samostojno **delo študentov**. To je bilo ugotovljeno tudi v okviru predhodne zunanje evalvacije (prostore knjižnice uporabljajo tudi študenti drugih fakultet).

Na tokratnem evalvacijskem obisku je bilo ugotovljeno, da študentom presojanih programov ne primanjkuje prostora in da tovrstnega pomanjkanja na fakulteti ni opaziti, le nekateri sogovorniki so omenjali zmerno gnečo v izpitnem obdobju.

Prostori študentom omogočajo tako akademsko dejavnost kot tudi **individualno učenje**, npr. v prostorih knjižnice (možnost najema čitalniških prostorov) in drugih skupnih prostorih. Na podlagi pregleda dokumentacije obstajata naslednja izziva:

- Študijski program **Družboslovna informatika** zahteva posebno informacijsko-komunikacijsko in računalniško opremo, ki jo mora biti dovolj in mora biti ustrezno vzdrževana. Študenti in visokošolski učitelji so na intervjujih sicer izrazili zadovoljstvo z razpoložljivo opremo. Po mnenju študentov bi lahko bila pri izvedbi študijskih programov **Evropske študije** in **Mednarodni odnosi** računalniška oprema delovala boljše (uporaba USB ključev, projektorjev), vendar ne gre za resno pomanjkljivost.
- Študijska programa **Novinarske študije** in **Odnosi z javnostmi** nakazujeta na praktično akademsko delo (na fakulteti) s posebno A-V opremo, IKT in programsko opremo, ki jo fakulteta sicer ponuja, ta

tudi dosega primerne standarde. Študenti in visokošolski učitelji so na intervjujih izrazili zadovoljstvo z razpoložljivo opremo, in poudarili, da se tovrstna zahtevnejša oprema pri izvedbi presojanih študijskih programov intenzivno ne uporablja.

Ker so presojani študijski programi raziskovalno naravnani, so študenti dobro obveščeni in imajo dostop do spletnih **podatkovnih zbirk** in do zadostnega števila izvodov znanstvenih **revij, knjig** itd., in sicer pretežno v angleškem jeziku.

Skupina je ugotovila nekoliko pomanjkljivo prizadevanje za **obveščanje** ključnih deležnikov (študentov, učiteljev, delodajalcev) o uresničevanju načrtov za zagotavljanje finančnih, materialnih in drugih virov, potrebnih za delovanje fakultete v obdobju akreditacije; ta ugotovitev je velja za vse presojane študijske programe, še posebej na tiste, ki se trenutno ne izvajajo.

Nova fakultetna strategija za obdobje 2015–2020, (skupina je bila seznanjena z osnutkom, v **odgovoru na preliminarno poročilo** je vlagatelj sporočil, da je bila strategija sprejeta), naslavlja možnost neujemanja med finančno strategijo in kazalniki **vpisa**, še posebej za študijske programe, ki se ne izvajajo.

Težave **knjižnice** zaradi obsežnih seznamov branja za vse študijske programe se kljub varčevalnim ukrepom rešujejo. V izpitnem obdobju knjižnico množično obiskujejo tudi študenti drugih fakultet – fakulteta je razmere izboljševala s podaljševanjem odpiralnega časa knjižnice, česar pa študenti niso izkoristili. Giblivi delovni čas knjižničarjev ne ovira in knjižnica je uporabnikom dostopna ob pravem času. Njene storitve uporabljajo tudi tuji študenti v okviru mobilnosti.

Ni bilo mogoče v celoti potrditi povezave med **seznamoma literature** v učnih načrtih, podane s strani visokošolskih učiteljev, in knjižnice na drugi strani. Povečini je ustrezna literatura sicer na voljo. Knjižnica bi morala nabaviti vse knjige na posodobljenem seznamu literature visokošolskih učiteljev, oziroma biti seznanjena s posodobitvami. Svoja sredstva knjižnica sicer ustrezno omejuje za zagotavljanje učnih materialov in elektronskih virov.

Študenti so opozorili, da na področju izobraževanja v **tujem jeziku** ne bi smelo biti varčevalnih ukrepov.

Prehod z notranje razvitega **systema za upravljanje učenja** (ki ga je razvil predstojnik oddelka Družboslovne informatike) na novi sistem s podporo Moodle še ni pokazal izboljšanja učinkovitosti. Trenutno se na novi sistem opira le en študijski program te katedre.

Štirje presojani magistrski študijski programi imajo možnost uporabe **e-učilnice** (uporabljata pa jo samo dva). Strežniška **infrastruktura** zadostuje potrebam: Windows, SQL, podpora zunanjih izvajalcev na treh lokacijah, dnevna podpora.

Prednosti

- Na novo opremljeni in razširjeni **prostori**; zelo kakovostna celostna podoba prostorov in spletne strani; prostori so zgledno prilagojeni tudi študentom s posebnimi potrebami.
- Zelo dobro opremljena in učinkovita **knjižnica**, ki učinkovito podpira raziskovalno in pedagoško delo v povezavi s programi.
- Fakulteta je izjemno učinkovita pri pridobivanju **projektnih ter mobilnostnih** sredstev.
- Računalniški pedagoški prostori so dobro vzdrževani, podpora za delovanje opreme je hitra in učinkovita.

Priložnosti za izboljšanje

1. **Uskladitev strategije financiranja s kazalniki vpisa** rednih/izrednih študentov (vključno z ekstrapolacijami, analizo trendov) in dejanskega povpraševanja med študenti po posameznih programih; to zlasti velja za programe, ki se ne izvajajo (in je smiselno kot del notranjega postopka prenove programov); ob vsem tem je potrebno upoštevati prihajajoče spremembe zakonodaje in realne ekstrapolacije dotoka finančnih sredstev.

2. Pridobitev in ustrezna interna diseminacija trdnih in prepričljivih dokazov o izvajanju **načrtov za zagotavljanje finančnih, materialnih in drugih virov**, potrebnih za delovanje ustanove v akreditacijskem obdobju za vse programe. Oblikovanje odzivne finančne strategije, temelječe na projekcijah za npr. 10-, 20- ali

30-odstotno krčenje, da bi se čim bolje pripravili na morebitne negativne scenarije nadaljnjih varčevalnih ukrepov in zmanjšali njihove slabe učinke. Določiti je treba jasni minimalni prag, pri katerem je še mogoče kakovostno izvajati posamezne predmete oz. programe.

3. Zagotovitev trajnostne **strategije (financiranja) vključevanja zunanjih strokovnjakov in mentorjev, svetovalcev ali gostujočih predavateljev** spričo sedanjega (in ponavljajočega se) krčenja finančnih sredstev.

4. Zagotavljanje **primerjave seznamov potrebne literature v okviru posameznih programov z dejansko razpoložljivo literaturo** v knjižnici, redno osveževanje slednje.

5. Zagotovitev hitrejšega in doslednejšega prehoda s starega na **novi sistem za upravljanje z učnimi vsebinami**, po možnosti s posredovanjem znanj Računalniškega centra in posameznih kateder ali zaposlenih, ki so večji rabe IKT. Tako naj se omogoči dejansko **uvedbo rabe IKT podpore v vse programe**, ki se izvajajo; pa tudi da se te veščine in znanja ohranjajo na ustrezni ravni tudi pri zaposlenih na programih, ki se ne izvajajo.

Neskladnosti

Neskladnosti z Merili za akreditacijo skupina **ni zaznala**.

7. ZAGOTAVLJANJE KAKOVOSTI

Ugotovljeno dejansko stanje

- **Izpolnjevanje meril za akreditacijo**

Izpolnjena so vsa merila, z izjemo tistih, omenjenih spodaj pod »Neskladnosti«.

- **Analiza ugotovitev**

Komisija za samoocenjevanje kakovosti na fakulteti deluje že več kot deset let. V tem času je pripravljala **letna samoevalvacijska poročila**, o katerih je nato razpravljala in jih sprejemal senat fakultete. Zadnja leta so ta poročila tesno povezana s splošnimi in finančnimi letnimi poročili fakultete. Obravnavajo predvsem učinkovitost študija (statistična analiza osipa, trajanje študija itd.), opremo, knjižnico in aktivnosti, povezane s pripravo in akreditacijo novih študijskih programov. Podatki se običajno zbirajo in prikazujejo na ravni fakultete in ne na ravni posameznih študijskih programov. Samoevalvacijska poročila vsebujejo tudi razmeroma konkretne predloge za izboljšanje. Realizacija slednjih se spremlja in o tem poroča Komisija za samoevalvacije kakovost v svojem poročilu naslednje leto.

OPOMBA: V **odzivu na prelimin. poročilo** (15.6.2015, točka 4.) je vlagatelj opozoril, da je bilo k vlogi priloženo tako pripravljeno fakultetno »**Letno poročilo 2014**«. Poslovno poročilo s poročilom o kakovosti. Osnutek 27.1.2015«.

Obstaja tudi **skupni univerzitetni okvir** pravil za zagotavljanje kakovosti na ravni UL in nekateri skupni **instrumenti** (npr. študentske ankete, matrika kakovosti, kazalniki kakovosti itd.).

Študenti aktivno sodelujejo v komisijah in samoevalvacijskih procesih. Njihova mnenja se zbirajo prek anketiranja. S **študentskimi anketami** se ocenjuje tudi visokošolske učitelje in izsledki anketiranja so pomembni za oblikovanje študentskega mnenja v habilitacijskih postopkih.

Zunanji deležniki v procesu zagotavljanja kakovosti sodelujejo predvsem prek neformalnih odnosov. Posvetovanje s predstavniki zunanjih deležnikov, kot so strokovne organizacije, delodajalci, partnerji alumni kluba itd., je formalno organizirano, vendar deluje nesistematično.

Fakulteta je sodelovala v **univerzitetnem projektu za zagotavljanje kakovosti KUL 2014**, in sicer v procesu zunanjega zagotavljanja kakovosti. Poročilo, ki ga je pripravila projektna skupina (v kateri je sodeloval tudi predstavnik fakultete), vsebuje mdr. naslednje **predloge** za izboljšanje in prenovu študijskih programov:

- odgovornost za koordinacijo izvajanja posameznih študijskih programov je v pristojnosti vodij oddelkov/kateder, visokošolski učitelji pa odgovarjajo za stik s študenti;
- samoevalvacijska poročila naj se pripravljajo za vsak študijski program in vsako leto;
- izvajajo naj se redna (letna) srečanja z vsemi deležniki študijskega programa, vključno s študenti in delodajalci;
- večji poudarek naj bo na pedagoškem vidiku v habilitacijskih postopkih in poučevanju v tujem jeziku.

V skupini smo ugotovili, da je na fakulteti (FDV) razvoj in prenova študijskih programov primarno v pristojnosti **kateder kot predstojništev** in oddelkov kot njihovih nadrejenih struktur. Za procese reakreditacije in razvoja programov skrbijo predstojniki, deloma pa jih koordinira posebna fakultetna komisija.

Zagotavljanje kakovosti na ravni predstojnikov poteka na treh ravneh:

Komisija za samoocenjevanje kakovosti (KSK) formalno zahteva, da se opravijo **razgovori z manjšimi skupinami študentov** vseh študijskih programov, ki se izvajajo. Tovrstne razprave potekajo za skoraj vse presojane študijske programe. Skupina strokovnjakov je dobila vtis, da komisija mnenj, opazk in predlogov študentov ne upošteva povsem dosledno. KSK je pripravila kratka navodila o izvedbi tovrstnih razgovorov. Vendar nismo zbrali dovolj dokazov, da se pri spremljanju kakovosti presojanih študijskih programov tovrstna metodologija uporablja na vseh programih. Ostalo je nejasno tudi, v kakšnem obsegu predstojniki kateder in oddelkov upoštevajo predloge študentov. (Glej posamezne ugotovitve na področju 1 zgoraj.)

Vodje kateder ali oddelkov se sestajajo na **neformalnih sestankih**. Pretežno razpravljajo o prenovi študijskih programov in nadaljnji organizaciji in izvedbi študija. Poudarek na kazalnikih kakovosti, zaposljivosti in mnenju študentov bi lahko bil večji.

Posamezni **visokošolski učitelji** so pripravili osnutke učnih načrtov svojih predmetov, potem ko je določen okvir prenove študija (npr. število ur in kreditne točke za vse predmete). Nadaljnje spremljanje kakovosti

(*follow-up*) študijskih programov pa temelji predvsem na posameznih visokošolskih učiteljih in koordinatorjih študijskih programov, pri tem pa deloma sodelujejo tudi študenti. (Glej ugotovitev na področju 1 zgoraj.)

Komisija za akreditacijo in razvoj študijskih programov (KAR, vključno s predstavniki oddelkov) je predvsem posvetovalno in pogajalsko telo za združevanje dveh ključnih procesov: (1) racionalizacija (finančna, kadrovska); (2) prenova oziroma nadaljnja izvedba študijskih programov. Njeno vlogo krepijo skupni sestanki predstojniki kateder. Slednji so se na več neformalnih sestankih srečevali tudi s koordinatorji študijskih programov ter izmenjevali informacije, mnenja in strategije. Fakulteta hrani obsežne zapisnike tovrstnih sestankov.

Stalno spremljanje kakovosti študijskih programov (*follow up*) z vidika kakovosti pedagoškega dela ni jasno opredeljeno. Izsledki **študentskih anket** pretežno služijo oblikovanju mnenj v habilitacijskih postopkih in kot povratna informacija posameznim učiteljem in asistentom. Nekateri učitelji izvajajo tudi dodatno anketiranje. Le v redkih primerih vodje oddelkov izsledke študentskih anket uporabijo za ocenjevanje dela učiteljev (npr. v primeru pritožb študentov). Približno polovica študentov ne izpolnjuje teh anket. Na razgovorih se je izkazalo, da je eden od razlogov za nizko stopnjo odzivnosti ta, da se morajo študenti identificirati, če želijo izpolniti anketo. Stopnja odzivnosti študentov variira, vendar vzroki za povečanje in zmanjšanje odzivnosti niso bili podrobneje analizirani.

Očitno je, da procesi zagotavljanja kakovosti na fakultetni ravni **ne zagotavljajo ustreznih, dovolj občutljivih informacij, za posamezne študijske programe**. Zagotavljanje kakovosti se tako pretežno osredotoča na KSK, ki pripravlja letna samoevalvacijska poročila. Ta poročila so del letnega poročila fakultete. Skupini je bil predstavljen osnutek letnega poročila FDV za 2014. To poročilo je strukturirano na podlagi navodil Univerze v Ljubljani in vsebuje glavne kazalnike kakovosti, npr. statistične podatke o učinkovitosti študija in raziskovanja. Letna poročila vsebujejo tudi ocene uresničevanje predlaganih ukrepov za preteklo leto in predloge ukrepov za izboljšanje delovanja fakultete.

Formalni sistem za zagotavljanje kakovosti na fakulteti torej deluje in zanka kakovosti je v določenih vidikih sklenjena, saj omogoča identifikacijo problemov in ukrepanje za izboljšave. Na problem upadanja števila vpisanih študentov se je fakulteta odzvala s promocijskimi dejavnostmi. Težavo **učinkovitosti študija** fakulteta rešuje z razvojem »**tutorskega sistema**«, ki deluje na dodiplomskem, ne pa tudi na magistrskem študiju. Izvedena je bila podrobna analiza pojava nedokončavanja študija, vendar posamezni nanjo vezani ukrepi niso bili izvedeni sistematično.

Fakulteta je sprejela ukrepe za preprečevanje **plagiorstva** pri pisnih izpitih in zaključnih nalogah, dopolnila ustrezne pravilnike in izvedla obveščevalno kampanjo med študenti.

Težava slabe učinkovitosti, **dolgega trajanja in nedokončanja študija** (skoraj polovica študentov podaljša študij za eno leto, poleg absolventskega leta!) je po mnenju velike večine sogovornikov (pa tudi glede na analize v dokumentaciji) povezana s socialnimi razmerami oziroma z nezaposlenostjo ter zaposlitvenimi pravicami iz naslova študentskega statusa. Fakulteta je v analizi opozorila na problem preobsežnih študijskih vsebin, prevelikega števila predmetov, za katere morajo študenti napisati preveč esejev in opraviti preveč izpitov. Vendar so številni študenti na razgovorih v času našega obiska trdili obratno -- da niso preobremenjeni.

V komisijah, ki se ukvarjajo s prenovo študija (KSK, KAR) poteka razprava o primernosti sedanje ureditve stopenj študija po modelu **4+1**. Iz pogovorov izhaja, da večina zaposlenih kot bolj primernega smatra model **3+2**, še posebej z vidika enakomernejše obremenitve študentov. Na pogovorih je bilo predstavljeno večini enotno mnenje, da model 4+1 lahko predstavlja oviro za prehajanje študentov iz programov (fakultet) s sistemom 3+2, tako znotraj UL kot tudi mednarodno.

Ena izmed težav, ki so jo opazili študentje teh magistrskih programov je manko **praktičnega usposabljanja** (»**prakse**«), kot posebne enote v predmetniku, ki bi imela določeno število kreditnih točk. Poteka diskusija o reševanju tega problema pri novih študijskih programih, kar je večinoma koordinirano na ravni kateder.

Komisija za samoocenjevanje kakovosti formalno podpira ohranitev **programov, ki se ne izvajajo**. Na pogovorih so kot razlog navajali strateške razloge fakultete, pa čeprav v teh programih ni vpisanih študentov in ni realnih možnosti za financiranje. Novačenje študentov za te programe večinoma poteka prek fakultetnih dodiplomskih programov; prevladuje prepričanje, da bo pri tem tudi ostalo.

Delo komisij pristojnih za sistem kakovosti ni povsem koordinirano. Dve odgovorni komisiji (KSK in KAR) delujeta paralelno – zagotavljanje kakovosti na eni strani, prenova programov na drugi strani. Manjka konsistenten in koordiniran stik med komisijama. Njihovo dejavnost nadzoruje senat, zlasti glede problematike

financiranja, ki je še posebej pereča v procesu sedanje prenovne študijskih programov (»reakreditacija«). Eden izmed članov senata je imenovan, da sodeluje s Komisijo za kakovost; sodeluje pri nekaterih sejah, ni pa dokazov, ki bi potrjevali vpliv te oblike koordinacije.

Obstajajo primeri, kjer so se nekateri ukrepi, ki so bili posledica zunanje evalvacije (s strani NAKVIS), najprej predvidevali na ravni FDV, kasneje pa so bili delegirani tudi **na univerzitetno raven** (UL). Tu gre za primer vprašalnikov o zadovoljstvu učiteljev – o čemer se že več let diskutira, trenutno pa se uporaba vprašalnika predvideva za leto 2015, in sicer za celotno UL.

V letnem poročilu 2013 je zapisan predlog za »**mednarodno zunanjo evalvacijo**« FDV, ki naj bi jo izvedla Zveza evropskih univerz (EUA). Vendar je bilo kasneje sprejeto stališče, da je bila na UL že izvedena institucionalna evalvacija s strani EUA leta 2008.

Skupina tako zaključuje, da obstaja **nesistematično delujoč in le deloma učinkovit sistem zagotavljanja kakovosti** na ravni fakultete. To velja tudi na ravni posameznih študijskih programov, kjer večino odgovornosti skrbi za kakovost nosijo učitelji, katedre in skrbniki programov. Ti lahko vidijo in občutijo težave, vendar pomanjkanje koordiniranega pristopa na ravni fakultete omejuje zmožnost reševanja ugotovljenih težav na tej ravni. Učitelji so v pogovorih povečini lahko jasno opredelili težave s katerimi se sooča FDV, vendar niso mogli predstaviti uradne, potrjene sanacijske strategije zanje.

OPOMBA: V svojem **odzivu na prelimin. poročilo** (15.6.2015, tč. 12) vlagatelj izpostavlja »časovni moment«, saj se učinki uvedenih ukrepov, tudi tistih, ki so jih priporočili zunanji evalvatorji v okviru UL, »pokažejo šele na daljše obdobje.«. Poudarja pozitivne premike glede »matrike kakovosti« in »obravnave« tematike kakovosti na ravni komisije in senata« ter dobro sodelovanje v projektu KUL na ravni Univerze.

Prednosti

- Infrastruktura za snovanje in izvajanje **študentskih anket** ter zbiranje in analiziranje **podatkov za samoevalvacijo fakultete** učinkovito deluje. **Samoevalvacijsko poročilo** (vključeno v Letno poročilo) je učinkovito uporabljeno za presojo dela na ravni fakultete ter posredovanje ter diskusijo o ugotovitvah na ravni fakultete in Univerze v Ljubljani.

Priložnosti za izboljšanje

1. **Vključiti rezultate samoevalvacije kakovosti v strategijo ustanove.** Med našimi pogovori so bili predstavniki fakultete jasni glede težav, s katerimi se sooča zavod, vendar pa nam niso mogli predstaviti uradnih, potrjenih strategij za njihovo odpravo.

2. Pri zbiranju podatkov o kakovosti je treba **povečati občutljivost instrumentov in zmanjšati razdrobljenost**. Zlasti vprašalniki **študentskih anket** bi morali biti zasnovani tako, da bi omogočali pridobivanje specifičnih informacij o posameznih študijskih programih. (Glej priporočila za področje 3 o učnih izidih.)

OPOMBA: V **odzivu na prelim. poročilo** z dne 15.6.2015 (točka 3.) vlagatelj opozarja, da so z anketami dosegli zavidljive rezultate, in da se smatrajo znotraj UL kot primer dobre prakse. Pojasnjujejo njihovo občutljivost in ustrezno obravnavo podatkov.

3. Vzpostavitev formalnega in enovitega procesa **spremljanja kakovosti**, ki vključuje tudi oceno upoštevanja priporočil za izboljšave, o čemer sklepa senat fakultete. Ta sistem naj zagotovi, da bodo priporočila s področja zagotavljanja kakovosti vključena v **postopek posodabljanja** predmetov in študijskih programov. Pripravlja naj se strukturirano **letno poročilo o vsakem programu**. O njem naj se razpravlja na ravni skupine učiteljev izvajalcev in kateder ter nato posreduje ugotovitve in predloge komisiji za samoocenjevanje kakovosti, vključno z mnenji vseh ključnih deležnikov in načrtom ukrepov. To poročilo naj se vsako leto dopolni z ukrepi, ki so podlaga za izvajanje aktivnosti, tako da se sklene zanka kakovosti.

4. **Seznanimi vse študente z rezultati in tudi z namenom samoevalvacije** ter s spremembami v programu in učnih načrtih predmetov (npr. v študentskem glasilu fakultete, preko ustreznih spletnih kanalov).

5. **Zagotovitev popolne anonimnosti študentskih anket** in seznanitev vseh študentov (s strani vodstva in študentskega sveta), da je anonimnost zagotovljena.

6. **Nameniti ustrezne finančne vire spremljanju kakovosti in izboljšav** (ustrezna priprava postopkov, zbiranje podatkov s programsko opremo itd.). Po možnosti nameniti delež fakultetnega proračuna cikličnim izboljšavam.

Neskladnosti

1 in 2. člen:

Sistem zagotavljanja kakovosti je nedvomno vzpostavljen, a je pretežno osredotočen na obravnavo **kvantitativnih kazalcev** kakovosti. Trenutni pristop, vključno z obsegom podatkov, ki se zbirajo, **ne daje dovolj uporabnih informacij**, ki bi jih lahko odgovorni **za posamezne študijske programe** učinkovito uporabili za njihovo spreminjanje in ki bi jih vodstvo fakultete uporabilo pri strateškem načrtovanju.

3. člen:

Sedanji način "omogočanja **dostopnosti**" **rezultatov anket in samoevalvacijskih poročil** še ne pomeni, da jih fakulteta aktivno posreduje vsem deležnikom. Objava poročila na intranetu ne pomeni samodejno, da so zainteresirani učitelji, študenti, delodajalci dejansko seznanjeni z ugotovitvami. Ugotovitve bi morale biti natančno posredovane, na voljo bi morali biti zapisniki sestankov z vsemi deležniki, iz katerih so razvidne razprave o ugotovitvah in opredelitvi ter sledenju ustreznih ukrepov za izboljšave.

5. člen:

Glede kulture zagotavljanja kakovosti ima skupina vtis, da zaposleni na fakulteti soustvarjajo jasno opredeljeno **kulturo kakovosti**. Vendar pa se **upravljanje kakovosti** ne dojema kot dejavnik, ki bi prispeval h kakovosti vseh dejavnosti fakultete in zato še ni zasnovano tako, da bi v večji meri omogočalo dejansko izboljševanje kakovosti.

POVZETEK

Predloženih 17 programov druge stopnje Fakultete za družbene vede v celoti izkazuje dobro posodobljenost in visoko akademsko kompetentnost pri pripravi učnih načrtov.

Skupina sicer ni mogla opraviti razgovorov z nekaj skupinami deležnikov za programe, ki se več ne izvajajo, ter z nobeno od tistih, ki se nikoli niso izvajali (z izjemo koordinatorjev oz. skrbnikov). Ker zakonodaja ne predvideva podaljšane akreditacije programov, ki se v času obiska skupine strokovnjakov ne izvajajo, ali se nikoli niso izvajali, skupina strokovnjakov ni mogla v celoti oceniti teh programov glede na vse elemente akreditacijskih meril.

Skupina je kljub temu ugotovila vrsto morebitnih prednosti za vse programe, ki so bili predloženi v akreditacijo. Podala je tako specifična kot tudi splošna priporočila, skladno z razpoložljivimi podatki (programi, ki se trenutno ne izvajajo, niso predložili posameznih dokumentov oziroma zagotovili posameznih skupin sogovornikov ob obisku).

Organiziranost fakultete skozi komisiji za samoocenjevanje kakovosti na eni ter akreditacijo in razvoj študijskih programov na drugi strani omogoča ustrezno odzivanje na očitne potrebe po prenovi programov predvsem na izvedbeni ravni, vendar pa njuno delovanje v praksi še ne dosega zadostne vpetosti v strateško načrtovanje razvoja ter ne omogoča zaprtja kakovostne zanke.

Razvidno je, da je večina trenutno izvajanih programov visoke kakovosti, četudi sta način izvajanja programov ter kadrovske razmere prilagojene zmanjšanemu financiranju, kar vodi do preobremenjenosti pri veliki večini učiteljev.

Študentje so povečini zelo zadovoljni s programi ter učitelji, manj pa z možnostmi zaposlovanja. Slednje bi bilo mogoče izboljšati s tesnejšim stikom z delodajalci ter skozi uvajanje ustreznih elementov praktičnega izobraževanja tudi v programe druge stopnje. To bi lahko prineslo rešitev tudi za pereč problem zavlačevanja z zaključkom študija, tega se ga je fakulteta sicer lotila z izdelavo natančne analize, ki ji sledijo tudi nekateri konkretni ukrepi (administrativne spodbude, pedagoške intervencije, povečana komunikacija z absolventi), vendar pa ta ključna težava še ostaja brez enovite obravnave na ravni streteških ukrepov; pozitivnih učinkov vseh navedenih prizadevanj še ni bilo mogoče zaznati.

Prostori in oprema fakultete so zgledno urejeni in omogočajo kakovostno izvajanje programov -- vendar pa finančna sredstva ne zadostujejo za odpiranje programov (v okviru pričujoče presoje), ki se trenutno ne izvajajo.

Sistem zagotavljanja kakovosti je nedvomno vzpostavljen, a je pretežno osredotočen na predstavitev kvantitativnih kazalnikov kakovosti, ki ne dajo dovolj uporabnih informacij za spreminjanje programov in strateško načrtovanje. Samoevalvacijska poročila o kakovosti (kot del letnega poročila fakultete) morajo postati bolj prepoznavna med študenti in učitelji, v njihov nastanek in sledenje učinkov morajo biti oboji tesneje vključeni. Zaposleni na fakulteti sicer povečini soustvarjajo jasno opredeljeno kulturo kakovosti, četudi se upravljanje kakovosti ne dojema kot dejavnik, ki bi lahko prispeval k izboljšanju vseh dejavnosti fakultete.

- **Prednosti in priložnosti za izboljšanje**

Prednosti	Priložnosti za izboljšanje
<p>Redno in visoko kompetentno posodabljanje vseh programov</p> <p>Jasno razvidna akademska odličnost na ravni celotne fakultete, in pri vseh (predvsem delujočih) programih</p> <p>Predano delo učiteljev in njihov dober stik s študenti</p> <p>Samozavestni, strokovno kompetentni in razgledani ter dobro obveščeni študenti</p> <p>Kakovostni prostori in oprema, učinkovita knjižnica in druge podporne službe</p> <p>Močna kultura zagotavljanja kakovosti na ravni kateder, še posebej pri mednarodno naravnanih programih.</p>	<p>Celostno prenoviti in medsebojno nivojsko ter vsebinsko uskladiti učne cilje ter izide pri vseh programih</p> <p>Redno izvajati anketo o zadovoljstvu in predlogih učiteljev ter upoštevati njene izsledke v načrtovanju razvoja fakultete in programov</p> <p>Zaokrožiti in dosledno implementirati strategijo mednarodnega delovanja</p> <p>Vključiti rezultate samoevalvacije kakovosti v strategijo fakultete, še posebej v procese prenove programov</p> <p>Vzpostaviti formalen in enovit proces spremljanja kakovosti na podlagi sledenja ukrepom, ki temeljijo na ustreznih podatkih</p> <p>Zagotoviti anonimnost vseh anket</p> <p>Vzpostaviti kulturo in konkretne postopke interdisciplinarnega vrednotenja in deljenja dobrih praks (med programi in katedrami).</p>

Zahvale

Vsem sogovornikom in fakulteti kot celoti se skupina zahvaljuje za konstruktivnost, sodelovalnost in gostoljubnost. Še posebej se zahvaljujemo za pristanek na izvedbo vseh pogovorov (razen redkih, utemeljenih izjem) v angleškem jeziku, s čimer je bila zagotovljena korektna presoja in dobro razumevanje podanega s strani obeh tujih strokovnjakov.